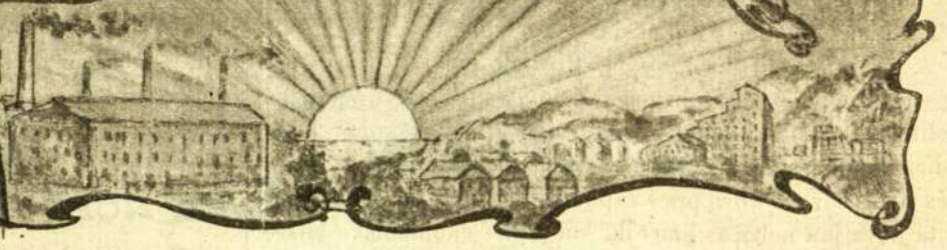

Mrs J. Čiudlnienė Box 480

KOVA

KOVOJ TU LAYSI SAVO TIESAS

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.

PREKIUOJA:

metams	,,	2.00
pusmečiui	,,	1.00

ADRESAS:

1418 So. 2-nd Street.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILA. PA.

Nr. 11

Philadelphia, Pa. 22 Kovo (March) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA”!

Musu pamatiniai reikalai.

KISE mažiau—daugiau susipratusio lietuvio darbininko, Amerikoje gyvenančio, stovi du dideli klausimai — revoliucija ir socializmas. Šėdien rašom, kalbam ir agituojam minias prie tų klausimų supratimo. Iš dalies mums tas klojasi, iš dalies — ne. Daug pasekmingesnis būtų mūsų tas darbas, jeigu mes patįs gerai suprastume tą, ką norime įčiepyt į minias. Jeigu mokėtume aiškiai išgvildent žmonėms revoliucijos ir socializmo tikslus, tai mūsų partija (Lietuvių Socialistų Partija Amerikoje) turėtų jau keles dešimtis tūkstančių draugų, o revoliucijai pašalpa plauktų trigubai gausiau.

Bet, kaip mums patiems suprast teip svarbius, pamatinius gyvenimo reikalus, kaip revoliucija ir socializmas? Gerų agitatorių neturim, rašėjų nėra, socialistiškų raštų nėra. Kaip gėda pasakyt, kad neturim partijoje nė inteligentų, kurie pagamintų vieną—kitą straipsnelį, tinkamą sukurtinimui darbininko minčių! Bet ką čia partijoje, kad nesimato jų nie-

kur. Nė su Dijogeno lempute nesujieškai mūsų ir tautiškuose laikraščiuose rašant kokį daktarą, advokatą arba kitą kokį apsišvietusį lietuvi. Juk yra jų! Štai paimkim nors ir studentus. Vienintėlis drg. Bagočius minasi su mūsų tautiškosios tamsybės meškinu. Kur kitų mokslaviečių studentai? Philadelphijos universitete esą 14 lietuvių studentų, Valparaiso — į 30. Yra Baltimorėj, yra Cambridge, yra Harwarde. Yra jų, bet nėra jų. Kituose kraštuose moksleiviai vadovauja minias, kelia prie susipratimo, o mūsų — teip, mūsų studentai teipgi eina prie minių, bet eina su reikalavimais... pinigų. Gavę juos, žada ateity daug—daug tautai padaryt. Bet laikas prabėga, studentai išeina į «žmones», ir visi prižadai kaži—kur išdulka...

Todėl ir vėl prisieina dirbt, rašyt, platīt apšvietimą tiems patiems darbininkams, kurie skurdami ir kruvinais pirštais pelnydami duonos kąsnelį, negali užmiršt, kad apšvieti ir vienijimaisi yra reikalingi.

Grižkim prie tėmos.

Ant kiek gyvenimas parodo, męs į revoliuciją ir socializmazą turime štai kaip žiurēt. Revoliucija yra įrankis, o socializmas – tikslas. Nereikia mislyt, tečiaus, kad revoliucija yra tiesiausias prie socializmo įrankis. Ne! Revoliucija, pavyzdžiui, gali ir Rusijoje pereit. Ji gali iškovot (ir iškovos) žmonėms politiską laisvę: galės žmonės viską rašyt, skaityt, kalbētis, daryt susirinkimus, tvert sąjungas. Bet socializmas tuomet da nebus įvykęs. Revoliucija atneš žmonėms politiską liuosybę. Bet politiską liuosybę žmonėms da nebus užtektina. Žmonėms reikės da ekonomiskos laisvės. Nes, kaip tik politiską liuosybę Rusijoje įvyks, tuojaus pradės augt ir bujot kapitalizmas. Žmonės nugriovę despotizmazą politiską, paklius į nagus despotizmo kapitalistiškojo. Kapitalizmas pradės žmones spaust, ypatingai darbininkus. Žmonės vėl kilis ir ves kovą prieš kapitalizmazą, kaipi čia Amerikoje, ir ta kova jau nebe pasiliaus iki kol įvyks ekonomiską laisvę, — tai yra, socializmas. Už tai męs ir sakom, kad čionais, Amerikoje, darbininkai veda kovą paskutinę; nes kas toliau socializmo stovi, męs uematom; tiktai tolimos gentkartės pamatys.

Ko mums tas mokina?

Taigi to. Rusijoje kovoja žmonės už politiską laisvę, o męs čionai už ekonomiską. Jie veda kovą da ne paskutinę, o męs paskutinę. Todėl mūsų kova gana skirta. Ten reikia organizavimosi, kardų, bombų, revolverių ir apšvietimo. Mums—gi — organizavimosi ir apsišvietimo.

Kokios mūsų pareigos linkui revoliucijos ir socializmo?

Revoliucijai męs turim padēt. Bet kuom? Pinigais. Tuom tēnai kovojantieji žmonės nusipirks ginklus. Ar da yra daugiau kuom padēt? Vaziuot patiems kovot. Bet juk iš viso svieto žmonės nesuvaziuos Rusijon. Žmonių pilna ir tēnai. Vadovų yra tiek, kad mums tokių nė sapnuot netenka. Reikia tik pinigų tiems žmonėms. Geriau męs darom, jeigu čionai pelnom skatiką ir pagal išgalę duodame revoliucijai pašalpą, tuom atliekame savo pareigas. Palieka tada rami mūsų sąžinė linkui meilės artimo, linkui meilės liuosybės ir teisybės; tą išpildę galim imties už naminės mūsų kovos. Kokios kovos? Tos ką veda čionai milijonai darbininkų prieš kapitalizmazą, tos paskutinės kovos.

Pardavikai męs butum, jeigu mindžiodami šią zemę, nestotum kovot už jos žmonių laisvę, ypač kad toji laisvė ne kam kitam reikalinga, tik mums; šitos šalies žmonės ne kas kitas, kaip męs, — milijonai tokių pačių kaip męs.

Rusijoje kovoja prieš politiskąjį despotizmazą da ir kitos partijos, negu socialistai, — tiktai nesulyginamai tingiaus. Čionai—gi, prieš kapitalistiškąjį despotizmazą jau kovoja tik vieni socialistai; Rusijoje dėlto dabar kovoja žmonės da ir kitų partijų, kad ta kova neina prieš kapitalizmazą; mat tankiausiai jie patįs yra kapitalistai. Ilgainiui, kada ir ten prasidės kova prieš kapitalizmazą, pamatysme, kaip šiaušis prieš kovą ir demokratai, kaip ir čia Amerikos demokratai tapo baisūs darbininkų ir socializmo priešai. Todėl čia, Amerikoje, vienintėlė kovojanti partija yra socialistų partija, Darbininkas, kurs nepriguli prie socialistų partijos ir bal-

suoja už senosias kapitalistų partijas, yra dvasiškai ir protiškai aklas, — nes jis yra lygus Rusijos kareiviams, kazokams, policijantams ir juodašimčiams, kurie per savo tamsumą padeda tyroniškai valdžiai ant milijonų žmonių viešpataut ir juos skriaust.

Išsiaiškinom savo pamatinius reikalus. Matēm, kad darbininkui, — ypač lietuvių darbininkui, nėra kitų svarbesnių reikalų, kaip Rusijos revoliucija ir socializmas. Matēme, kokios mūsų pareigos linkui revoliucijos. Ateinančiuose numeriuose «Kovos» pažiūrėsime, ką męs galim darbuotis socializmui, — tam mokslui, kur yra mūsų alfa ir omega, — t.y. pradžia ir pabaiga.

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA ANTRA.

3. Mokslingasis socializmas.

(TAŠA).

ANTRA pasekmė kapitalistiškojo išdarbysčių būdo, tiesiog pridedanti prie išsiplėtojimo technikos, — tai jojo įtekmė ant darbininkų. Galima būtų pamislyt, kad toks galingas ekonomiskų spēkų išsiplėtojimas buvo visai žmonijai didžiausia laimė. Vienok, ant nelaimės, męs matome visai ką tokį priešingą: išsiplėtojimas technikos atnešė žmonijai baisiausią blėdį, — nes kuo daugiau susiėdija ekonomiskųjų spēkų, tuo daugiau randasi ant svieto nebereikalingų žmonių. Kas dedasi su tais žmonėmis, kurių darbinė spēka niekam nebereikalinga? Jie išsiverčia ant gatvių ir niekaip negali surast sau darbo. Juo daugiau plėtojasi technika, tuo didesnis auga skaitlius žmonių nebe gaunančių sau darbo, — tai yra, tuo didesnė auga armija netekusių darbo, — arba, kaip metuose 1845 išsitarė Priėkus Engels, tverias *atsarginė pramonės armija*. Tame gali kiekvienas persitikrint nuėjęs į susirinkimus žmonių netekusių darbo. Jeigu toksai da nepersitikrintų tokiuose susirinkimuose, tai tegu jis nukanka į naktines prieglaudas; o jeigu da ir tas jo nepertikrįs, tai tegu naktimis aplanko didžiųjų miestų grabes (ravus). Ten ras suplaukusius tos armijos pulkus. Jie visi yra mašinų išmesti iš darbo. Prie to, šitoji atsarginė pramonės armija būna įrankiu gimdimo nesutikimų tarpe darbininkų, — nes kapitalistai jaja naudojami, kaipi įnagiū, baisiausiajam numušimui darbininkams mokesčių. Kapitalistas bile minutoj gali savo darbininkui pasakyt: aš galiu ir be tavęs apsieit, aš rasiu ant tavo vietos tūkstančius kitų! Jis tiesą sako, nesa prie pabrinko vartų stovi šimtai, tūkstančiai, šimtai tūkstančių darbininkų, veltui maldaujančių darbo. Akyvaizdoje šitos atsarginės pramonės armijos, darbininkų kliasos skurdas auga vis didyn ir didyn, — gimsta vienas iš baisiausių apsiėškimas, einantis sykiu su išsiplėtojimu kapitalizmo. Buvo skurdas ir senesniuose laikuose; bet tokio, kaip šėdien, nebuvo niekados; net ir laikuose baisiausių badmečių ir nuogandžiausių pavietrių, to nebuvo. Seniaus, kad ir pareidavo tokios nelaimės, tai jos ir vėla praslinkdavo. Bet dabartinis proletarų skurdas tveria nuolatos; ir ligos vis didinasi, nes jos gimsta iš žmonijos nubiednėjimo. Štai koksai dabartinis stovis, kurį Karolius Marks kliasiskai išaiškino, jog «išdarbysčių įrankiai išmušė darbininkui iš rankų gyvenimo pragumus».

Tečiaus gyvena skurde ne vieni darbininkai. Griūna ir smulkųs pramoninkai, tie viduramžių stulpai, tie gurklingi ir užganėdi-

ti savimi žmonės, kurių paminklai (stovylos) šėdien išdidžiai stūkso Vokietijos miestuose, — pav. Niurenberge ir ktr. Nėsa mašina naikina ne tik darbininkus, bet ir šituos smulkiuosius pramoninkus; kadagi ir jie neįstengia nusipirkt mašinų ir padaryt teip daug, teip greit ir teip pigiai, kaip stambus kapitalistas. Pamažu ir šitas draugijos sluogsnis pavirsta į neturtėlius proletarus ir padidina atšarginę pramonės armiją. Neseniai buvo pradėję užginčyt tą faktą, kad smulkūs pramoninkai sparčiai virsta į proletarus. Tą kalbėjo, tarp ko kito, ne kas kitas, kaip Eduardas Bernštein. Bet pajėmus Vokietiją, štai ką statistika parodo: nuo metų 1882 iki 1895, skaitlius pramoninkų, turinčių tiktai vieną darbininką, susimažino ant 28,7 nuošimčių. Skaitlius nedidelių amatnyčių, turinčių ne daugiau kaip 5 darbininkus, užaugo daugiau tiktai 21 nuošimčių; o skaitlius stambesnių pramoninkų, turinčių nuo 51 iki 200 darbininkų, užaugo daugiau 93 nuošimčiais; skaičius pramoninkų su 200–1.000 darbininkų, užaugo daugiau 75 nuošimčiais, ir — ant galo, skaičius pramoninkų, turinčių daugiau 1.000 darbininkų, užaugo daugiau ne ant 100 nuošimčių. Tiek pat pat užaugo ir skaičius darbininkų pramonėse: skaičius darbininkų, smulkiose dirbtuvėse, nupuolė nuo 59 nuošimčių (1882 m.) iki 46,5 nuošimčių (1895 m.). Austrijoje, kiek žinoma, šiaip dalykai apsvirtė. Per tam tikrą laiką Žemojoje Austrijoj gyventojų užaugo ant 53 nuošimčių, o skaičius pramoninkų, — imant sykiu stambiuosius ir smulkiuosius — užaugo tiktai ant 12 nuošimčių. Čekijoj gyventojų priaugo ant 17 nuošimčių, o skaičius pramoninkų — tiktai ant 4. Moravijoje gyventojų priaugo ant 16 nuošimčių, o skaičius pramoninkų nupuolė ant 14 nuošimčių. Silezijoje gyventojų priaugo ant 26 nuošimčių, o skaičius pramoninkų nupuolo ant 4 nuošimčių. Da labiau mums paaiškės puolimas smulkiųjų pramoninkų ir perėjimas visko į rankas stambiujų, jeigu mes peržvelgsim vidurinį išsiplėtojamą atskirų išdarbystės šakų. Peržiūrėję atskaitas Briuno pramoninkų kantoros, mes pastebim, kad nuo metų 1890 iki 1895, skaičius stambiujų naugės [metalo] pramoninkų užaugo ant 40 nuošimčių, o skaičius smulkiųjų — tiktai ant 2 nuošimčių. Išdarbystėje medžio ir kaučuko, skaičius stambiujų pramoninkų užaugo ant 113 nuošimčių, o skaičius smulkiųjų — tiktai ant 12 nuošimčių. Išdarbystėje drapanų skaičius didelių dirbtuvių užaugo ant 64 nuošimčių, o skaičius mažų — tiktai ant 21 nuošimčio; prie to, tankiai mažos dirbtuvėlės priguli prie didžiųjų, todėl mažųjų nuošimčiai da žemiau nupuola. Odos (skūros) išdarbystėje skaičius didelių dirbtuvių užaugo ant 56 nuošimčių, o skaičius mažųjų nupuolė ant 2 nuošimčių.

Negali būt nė mažiausios abejonės, kad smulkioji pramonė nesulaikomai puola žemyn, o stambioji — auga. Vargiai kas tą užginčys ką parodo statistiški išskaitliavimai.

(Toliaus bus),

IŠ SOCIJALIZMO ISTORIJS.

PIRMOSIOS SOCIJALIZMO DIENOS ANGLIJOJE.

(TAŠA).

PER keletą sekančių metų darbai Owen'o New Lanarke igijo didelę reikšmę netiktai Anglijoje, bet ir visoje Europoje. Jo sumanymai apie apšvietimą liaudės, — ypatingai darbininkų, — pirmiausiai įsikūnijo pačiame New Lanarke, kur metuose 1816 tapo atidarytas darbininkams mokinties institutas. Biski vėliaus per jo agitaciją valdžia buvo priversta išleisti darbininkų apgynimui šiuos tikius įstatimus. Pirmiausiai iš tokių įstatimų išėjo metuose 1819, bet jis Owen'o viltis apvyly: įstatimas pasiro-

3

dė nė kiek darbininkų nešildantis. — Nors valdžia darbininkus ir viliojo, tečiaus tankiausiai Owen'o įtekmė davėsi josios rinkiuose matyt; aukšti valdininkai nuolatos su Owen'u rodavijosi ir susirašinėjo; net lordas Liverpool, pirmininkas, tankiai klausėsi Owen'o patarimų. Netik Anglijos valdininkai, bet ir kontinento (Europos) valdonai jo patarimų jieškojo. New Lanarkas tapė pelegrimų vieta, kur karališkų giminių šarariai, valdonai, valdininkai ir dideli reformatoriai vienvalios keliaudavo su Owen'u pasikalbėt. Rusijos carukas, vėliaus caras ir didelis despotas Mikalojus I-asis irgi pas Owen'ą buvo atvažiavęs. Visi, kurie tik jį aplankė, nerado nieko kito pasakyt, kaip tik pagyrimus; jo patarmės visų buvo pripažintos geriausiomis. Vaikai auklėti sulyg jo sistema, buvo mandagūs, lipšnūs, išmintingi ir gabūs; tarpe darbininkų klezdėjo sveikata, gausa ir užganėdijimas; girtuoklystė beveik išnyko, o piktadėjistės žymiai sumažėjo. Tarpe Owen'o ir darbininkų tvėrė draugiški sątikiai; jo pabrinko veikmenė ėjo nuosekliai ir švelniai; pramonė kilo augštyn.

Iki tam laikui Owen'o darbai buvo pašvęsti ypatingai labdaringumui, ir visi jo žingsniai atsižymėjo nenuoalsum pasišventimu pagerit darbininkų būvi. Bet vėliaus Owen pradėjo plačiau žiūrėt į visos draugijos surėdimą. Pirmiausias jo žingsnis, socializmo linkui padarytas buvo jo pranešimas į Komunų Kambarį apie, teip vadinamųjų, Biednųjų Įstatų sutaisimą. Tai buvo metuose 1817. Neseniai buvo perėjus didelė karė, kuri atnešė Anglijai, kaip ir kiekviena karė, labai skaudžias pasekmes; pramonė ir vaizba sustojo, ir nukrito ant liaudės sprando visa eilė pasibaisėtinų nelaimių. Akiliai tyrinėdamas nelaimių pėdsakas, Owen prisekė jų šaltinį; ir jis nurodė, kad tos nelaimės nėra tiktai laikinos, bet iki tolei būsenčios, iki bus darbininkų su mašinomis lenktynės; todėl, jis sakė, vienintėlis yra nelaimės vaistas — reikia žmonėms išdarbystėse susivienyt ir paimt po savo valdžia mašinas. Atidžiai prisistebėkim į jo kiltus sumanymus, kuriais jis patarė gydyt žmonių nubiednėjimą.

(Toliaus bus).

Gyvenimas revoliucionieriaus Petro Dambraskio.

VERTEJO PROLOGAS.

DARBAI garsingų revoliucionierių neretai patraukia paskui savę minias nesuspatusių ir mažiau-daugiau prasilavinusių darbininkų. Žmogus mato idealiskus pavyzdžius, pradeda juos po truputį apmislų, svarstinėt; užduoda sau klausimą, kodėl kiti žmonės kovoja, kodėl jie nerimsta ir nesitaikina su aplinkui esančia tvarka. Ir kada žmogus išjudina savo mislis iš vietos, kada pradeda aplinkui jieškot atsakimų ant savo minčių, tai jis greitai suranda tą, ko jieško; nes šėdieninis darbininkų gyvenimas visuose kraštuose apšėiai turi revoliucijinės medegos; teip rodo ir spiria žmogų: kilk, kovok! Visa nelaimė tik tame, kad suvargusiojo proletarijato mintis labai giliai uždarytos. Reikia prie jų prieit ir pakrutit. Tada jis prabunda ir ima mislyt. Todėl, reikia jam pavyzdžių, reikia parodyt, kaip kiti laisvės karžygiai darbavosi ir darbuojasi.

Mēs, socialistai, renkam sau armijas ne tiktai iš tarpo, apsišvietusių žmonių (tokių mažai teturim), bet ir iš visų neužsiganėdijančių šėdieniniu draugijos surėdimu. Manydamas todėl, kad šiuom trupinėliu pasitarnausiu savo broliams darbininkams, pataisau iš rūsų kalbos trumpą bijografiją garsaus gale XIX-ojo amžiaus vyro, revoliucionieriaus Petro Dambraskio. Tokių bijografijų

męs lietuviškoje kalboj mažai teturime, — nors gyvenimų «šventųjų», kunigėlių ir «tautiečių» bijografijų apščiai jau Lietuvos laikraščiai apskelbė. Laimingas būsiu, jeigu nors keletas mano sątautiečių ir draugų ant socializmo arenos, atydžiai perskaitys žemiau sekantį straipsnėlį ir išsiėpys sau socijališkos revoliucijos daigelius išsėtus kadaisiai didelio karžygio ir kankintinio, Petro Dambrauskio...

Vargomatis.

* * *

21 lapkričio 1891 metų ant Sachalino salos pabaigė savo gyvenimą (nusižūdė) politišką katorgininką, Petras Karoliaus Dambrauskis, turintis 32 metus amžiaus. Velionis buvo vienas iš garsingos bylos «29-ių» sąnarių partijos «Proletarijat». Teismas Varšavoje jį pasmerkė 16-kai metų katorgon. Sachaline jis išbuvo nuo 1887 metų. Skaitytojas galės numanyt apie smulkmenas tokio tragiško galo, perskaitęs žemiau sekančią ištrauką iš laiško vieno pasimirusio draugų.

«...apie Petrą Dambrauskį, — apie kurį aš tau ne sykį rašiau, — dabar pasiliko ant žemės tikta viena graudinga atmintis. Lapkričio 21, rytmetu apie 10 valandą, jis užbaigė savo gyvastį šūviu į krūtine, palikdamas sekantį lakonišką ant kortelės užrašą: «prašau nieko nekaltit mano myriu: priežastis mano mirties buvo valdžios tironiškumas ir administracijos sauvale». Pasiliko dar laiška užadrisuoti tėvams ir vienam jo draugui, — laiška pilni liūdėjimo ir karžygiškų minčių; jų turinys mums tik iš šalies dasigirdo, kada gi jie nedaėjo ten, kur buvo pažymėti, ir vargiai bau kada bedaeis. Belaikinė mirtis tojo vyro baisi buvo žinia ir smūgis jį mylėjusiems draugams, bet priežastis kiekvienam buvo aiški. Da dvejus metus prieš tą jau tik-tik nebeatsitiko tokia pat katastrofa; nepermaldujamas prilikimas privijo jį 2-jus metus vėliaus. 1889 metuose, vasary, jis buvo viešai ir žiauriai ižeistas per Aleksandrovsko kalėjimo užveizdos pagelbinį, tūlą Patrinių. Sunku aprašyt, kas dėjosi su nelaimingu Petru Dambrauskiu tose nelemtose dienose po ižeidimo. Jis mėtėsi, raudėjo, dovijo sav galvą į sieną ir bėgy 10 dienų negalėjo rast sau vietos. «Keršyt už savę aš neturiu tiesos, jus» — kalbėjo draugams, — «ir negalit, esate — saujelė, jus išdusis; o aš negaliu pergyvent, aš mirsiu, aš privalau mirt». Neapsakomose kankynėse mums visiems praėjo tos liūdnos dienos. Jį saugojo, nenuleidė nuo jo akių, iki ant galų galo jį areštavo. Ižeidėjas jo, Patrinas, — nuogaustaudamas už savo nežmonišką pasielgimą pasekmių, nepasibiaurėjo pasamdyt du niekšu, kuriems melagingai liūdijant apkaltino Dambrauskį pasikėsiniu ant Patrino gyvasties. Viską paleidė veikmėn tas niekšas: papirkimus, melą, kreivą prisiegą, kad tikta pražūdyt apskustąjį. Ne pigiai apsiėjo šita biauri istorija ir kitiems ant salos politiškiesiems ištremtiniam. Tuojaus po to nelemto atsitikimo iškilo abelnos priespaudos, tarsi kaltininkais to viso buvo ištremtiniai, o ne administracija. Politikuosius katorgininkus pradėjo visur varinēt ir siuntinēt, statė prie sunkiausių ir šlykščiausių darbų, — išniekinimai tapo kasdieniniu kaliniams maistu. Išsiųstuosius administratyvišku būdu idėjo į tokius urvus, su kuriais sulyginant senovės skytų lindynes, šiosios būtų civiliznotų žmonių gyvenimai. Liūdininkus, kurie parodė ne už administracijos pusę, sodino į karčierius, ant duonos ir vandens. Pusantrų metų skurdo Dambrauskis tuose tyrinėjimuose, metus prabuvo Dujoje ir tikta vasarą 1890 m., reikalaujant prokurorui, tapo nuimtas nuo jo apkaltinimas. Bet jo ižeidėjas teip ir pasiliko nenubaustas.

«Visos šitos kaleinos paliko ant Dambrauskio dvasės neišdildomą įspūdį. Mislis apie saužūdystę ne sykį sugriždavo į jo galvą, ir pats menkiausias priminimas apie vasario atsitikimą iššaukdavo pas jį isteriką. Bet baigianties vasarai jis, matomai, vėl pradėjo įeit į vėžes, pradėjo dirbt, ir net svajot apie uždėjimą ūkio. Galima

sakyt, kad šitie mėnesiai buvo vieni iš ramiausių viso laiko jam būvant Sachaline. Išrodė, kad ant galo prilikimas pagailo jo... bet kitaip atsitiko.

«Spalio mėnesy laikinai persimainė Aleksandrovsko administracijos štabas. Viršininku salos buvo paskirtas girtuoklis ir paleistuvis, pulkauninkas Dmitrijev, o politiškųjų apygardos viršininku pulkauninkas Šelking. Šis paskutinis atsivežė su savim nedorėlio vardą iš Korsakovsko apskričio. Iš pirmųjų jo valdžios dienų prasidėjo toks rėdas, nuo kurio sudėjavo visi gyventojai. Mažai čia vietos aprašinēt apie galvažūdišką veiklumą Šelkingo. Vienu iš jo kvailiausių ir nuožiausių parėdimų buvo, — kad susitikus su juomi kiekvienas privalo už 10 žingsnių nusiimt kepurę ir praeit pro šalį vienplaukis. Už to neišpildimą baudė 100 rykščių ir ilgn karceriu ant duonos ir vandens, vienuos maĩškinuos... Tas parėdimas labiausiai buvo sunkiai atjaučiamas politiškiesiems, kurių nė vienas nesutiko ant tokio pažeminančio prisakimo. Nors męs visaip susirėmimų sergėjomės, bet nebuvo galima išvengt. Ypatingai tas atsiliepė ant Dambrauskio. Jo ramumas jau buvo sugriautas. Jis atkakliai dirbo per čielas dienas, neišeidamas iš namų, idant išvengt susitikimo su Šelkingu; toks susitikimas būtų buvęs pragaištingu jam ir visiems draugams.

«Lapkričio 19 vienas draugas grįžo iš miesto į arčiausį kaimą ir tapė privytas važiuojančio trejetu Šelkingo. Važis pralėkė teip greitai, kad nelaimingas draugas nē nepamatė, kas jame sėdi. Ant rytojaus tas didelis prasikaltėlis jau stovėjo prieš rūščias Šelkingo akis. «Ar pažįsti mane?» — suriko Šelkingas. — «Ne», — atsakė N., — nes iš tikro tik pirmą sykį jį matė. — A, ne pažįsti! Tu privalėjai manę pažit pirmiau negu aš išvažiauv iš Korsakovsko!» Ir akise susirinkusių pasilinksmit reginiu činauninkų, Šelkingas koliojo ir dryvjosi iš mūsų draugo tokiais žodžiais, kurie niekad negalės būt atspaudžiti ant popieros.

«Tą pačią dieną apie tą dažinojo Dambrauskis. Neaprašytam susijudiniame atbėgo pas draugus. — Ką daryt? Ką daryt? Aš einu pas Šelkingą, kad išsiteisintų. Kas bus, tai bus». Bet jį sulaikė. Prajautė, jog susitikus jam su Šelkingu kiltų pražūtingos pasekmės. «Ne, baisu teip gyvent, būt amžinai po Damokliaus ižeidimų kardu! Kame viltis? Kam gyvent? Kam dirbt?» Vos-vos jį nuraminom. Pabuvęs geroką valandą rodės nusiramino, ir išėjo sakydamas: «iki pasimatimo! iki pasimatimo!» Nuo tos valandos niekas jo gyvo nebematė... Ant rytojaus, gavęs žinią vienas draugas atbėgo pas jį ir rado kraujuos paplūdusį, su giliai vypsancia žaizda; bet jau buvo be žado, ir tik paskutinį išleidė atsidūksėjimą akyvaizdoje atėjusio draugo.

«Teip užbaigė gyvastę vienas iš kilčiausio pobūdžio vyrų, kokį aš kada ant svieto sutikau. Gali būt geriau, kad jis mirė! Tai buvo toks pobūdis, kurs, kaip aržuolas, išsirauja su šaknimis, bet niekad nelinksta. Per ketverius metus savo gyvenimo Sachaline, jis tuomel kentėjo kankinimus, tai už savo ižeidimus kovodamas, tai už kitų. Teip, gali būt gerian, kad jis numirė! Bet kerštas ant kaltininkų jo mirties tebešaukia į dangų atmonijimo. Prie to ir jo draugai už tą pakėlė baisias kankynes!»

(Toliaus bus).

Amerikos latviai socijalistai.

ATKELIAVUSIŲ iš Rusijos latvių Amerikon dabar skaičius siekia iki 100.000. Jie apsigyvenę labiausiai apie šiuos didesnius miestus: New York, Boston, Chicago, Pittsburg, Cleveland ir Philadelphia.

Pirmutinę socijalistų kuopą jie sutvėrė Bostone 1898 m. Pa-

vadino ją «Latvių socijaldemokratų susivienijimas». Tas susivienijimas uždėjo Clevelande savo organą «Auseklis» (Brėkšta), kurį įkūrė ir spaudino Raufmanas, o rėdė Bostone Bunšas. Nuošaliai šito organo, susivienijimas išleidė daugelį knygucių. Pirmiausi buvo «Sozialisms un Sozialistu Strahdneeku Partijas platforma» (socializmas ir socialistų darbininkų partijos platforma); antroje buvo aiškinama apie mašinas ir išdarbystę; trečioji buvo užvardyta «Ką darbininkai privalo žinot». Metuose 1902 atspaudino knygutę apie Vokietijos latvių sąlygas.

Dabar tas susivienijimas susiliejęs su «Latvių socialistų darbininkų federacija», kuri susiorganizavo 1905 m. Minėta federacija susidėjo iš sekančių kuopų: «San Francisco latvių darbininkų draugystė», «Clevelando socijaldemokratų susivienijimas» ir «Bostono susivienijimas». Federacija skirstosi į sritis arba rajonus, kurių dabar yra keturi: Bostone, San Franciske, New Yorke ir Seattliuje. Šanarius, abiejų lyčių, priima tiktai tuos, kurie pripažįsta anglų «Socialistų Darbininkų Partijos» (Socialist Labor Party) principus ir taktiką. Teipgi Federacija remia «Visasvietinę Darbininkų Sąjungą» (Industrial Workers of the World).

«Latvių socialistų darbininkų federacija» susideda daugiausiai iš tų darbininkų ir darbininkių, kurie pasiryžę apsigyvent Amerikoje ant visados. Sulyg to jie ypatingą svarbą deda ant Amerikos darbininkų kliasos judėjimo. Šitame atžvilgy jie skiriasi nuo latvių socijaldemokratų, kurie daugiausiai yra intelektualai (— tautietiški inteligentai), mokytojai ir šiaip jau ypatos iš nepakintųjų buržujėlių luomo, kurie pasiryžę grįžt Rusijon, kaip tik tenai sąlygos biskį pasigeris. Anot padavejo šių žinių, drg. Procum, jie samprotauja, kad jie jau užtektinai nusipelno socialistų vardą, jeigu moka kas mėnuo po 25 centus revoliucijos parėmimui. Sulyginant su latviais iš viršui minėtos federacijos, tai latviai teip vad. socijaldemokratai labai mažai supranta apie šios šalies darbinikiškas organizacijas. Keletas tųjų turi net kokias tai, margai anarkistiškas pažvalgas. Latviai socijaldemokratai spauzdina, mėnesinį organą, vad. «Strahdneeks» (darbininkas), kurs pašvenčia savo špaltas Rusijos revoliucijai ir «Socialistų Partijai» (Socialist Party). Amerikon atkeliaujantieji latviai, dauguma atsineša revoliucijines nuomones, ir šliejasi tuojau tai prie socijaldemokratų tai prie socialistų darbininkų federacijos.

«Latvių socialistų darbininkų federacija» veda karštą agitaciją. Ji išleidžia Bostone mėnesinį, nuo 27 psl. organą — «Proletareets», rėdomą per J. Kunsun. Bostone laiko kas mėnuo prakalbas, kur susirenka nuo 3–400 klausytojų. San Franciske prakalbos ir diskusijos atsibūna kas seredos vakare. Seattliuje teipgi gerai išdirbtas prakalbų laukas. New Yorke laiko prakalbas kas trečią nedėldienį, po pietų, Columbia svetainėj (1407 – 2-d Ave.)

Minėta federacija sparčiai auga skaitliuje, turi veiklių vyrų ir moterių. Darbas žada ne menkas pasekmes. [Weekly People.

Svarbus klausimai su atsakimais.

DRAUGAMS SOCIJALISTAMS IR ESANTIEMS DA ANOJ PUSEJ TVOROS.

AR šnekėjai savo draugams dirbtuvėje apie socializimą?

Ar užkvietei juos į savo kuopos agitatyviškus ir propagandos susirinkimus?

Ar dalinai jiems pasiskaityt knygelių ir laikraščių?

Ar užvedei jiems ant mislies apie kapitalizmo neteisybes?

Ar aiškinai savo draugui, kodėl jis ir visi darbininkai turi ant sprando skurdo pavalkus ir draugijoje paskaityti už mažiausių?

Ar nurodinėjai jam, kad kapitalistų lenktynės ir jų valdžia ant pabriku ir mašinu, yra nedoriausis apsireiškimas, — kad jis

yra tėvas keturių penktadalių visų ant svieta atsirandančių piktdėjisčių, skurdo ir nelygybės?

Ar išaiškinai jam, kad socializmas yra ne dėlto, kad bartis su milijonieriais, su ištvirkėliais, ar su išdarbysčių viešpačiais, — bet dėlto, kad išverst visą šėdieninį surėdimą, kurs gimdo tuosius žmones ir visas nedorybes?

Ar privadžiojai jam, kad jis balsuodamas už šitą surėdimą teipgi pasilieka kaltininku šėdieninių piktybių, nes palaiko tą surėdimą, kurs tas piktybes gimdo?

Ar parodei jam naujosios civilizacijos šviesą?

Ar įkvėpei jam misli apie prakilnumą sąveiklinės (— kooperatyviškos) respublikos?

Ar ne? Tai imkis už darbo. Tavo pagalbos reikalauja agitacija, mokslas ir įvykdimas socialistų programo.

Kodėl tu neesi socialistas?

Ar dėlto, kad nenori sužadit savyje neapykantos ant nedorybių? Tai žinok, kad neapykanta yra stangriausis pirmžengystės spruduklis (sprežina).

Ar dėlto, kad tau kas pasakoja, jog socialistai yra sau garbės jieškotojai? Tas yra melagystė. Tik pamislyk valandėlę: nė vienas socialistas neideda savo kišenėn nė vieno grūdelio naudos, kovodamas prieš išenėjusius draugijos prietarus. Priešingai — pats pasiukuoja, aukuoja savę, savo šeimyną, savo skatiką, savo laiką, sveikatą ir gyvastę.

Ar dėlto neesi socialistas, kad skaitai savę už «patrijotą» ir girdi pasakojimus, jog socializmas esąs tarptautiškas, esąs atneštas iš kitų kraštų? Todėl, jeigu tu esi krikščionis, tat išsižadėk savo tikėjimo, — nes jis teipgi tarptautiškas, jis teipgi atneštas iš Palestinos. Atsižadėk skaityt raštą, nes jis išrastos svetur. Atsižadėk gyduolių, nes jos išrastos svetur.

Ar dėlto nenori tapt socialistu, kad bijai netekt darbą arba užsitraukt nuo tamsesnių draugų kritiką? Jeigu teip, tai nemeludamas prisipažik, kad esi bailūnas.

Ar dėlto, kad ne viskas tau patinka, ką socialistai sako? Bet žinok, jog ir socialistai ne visame kame su viens kitu sutinka. Be to, juk tu negali su viskuom sutikt, ką ir kapitalistai sako. Kodėl tu teip esi įkibęs į jų padalkas?

Ar dėlto bijai socializmo, kad tūlas kunigas įkalbinėja, buk socializmas suardysęs šeimynišką gyvenimą? Bet, tēmyk, — juk jau dabar yra suardyta milijonai šeimynų. Tą darbščiai atliko kapitalizmas. Jis sugrūdo darbininkų minias į sklepus, jis privertė moteris tekēt ne iš meilės, bet dėl kšnio duonos; jis įviliojo tūkstančius mergaičių į paleistuvių namus, sutersė meilės grožybę ištvirkimo rauplėmis; jis privarė prie kovos tėvą su vaikais, motiną su tėvu, vaikus su gimdytojais, brolius su broliais; jis sutvėrė tokias sąlygas, kuriose vos menkutė dalelė vardgienu teturi nuosavę stubelę. Socializmas ne griaus, bet atbūdavo namus ir šeimynišką gyvenimą; jis ateina išgelbēt darbininkų kliasos iš geležinių kapitalizmo nagų.

Ar dėlto neesi socialistu, kad nežinai kas jis do per vienas. Todėl griebkis už darbo ir mokinkis jo. Jis reikalingas tau, tavo šeimynai, tavo ainiams, tavo draugams ir visam svetui. [«Western Clarion».

Dievas ir žmogus.

Ant galo, Žmogus sušuko prie Dievo:

— Viešpatie, argi tu nematai to visko?

Ir atsakė Viešpats:

— Matau.

Ir sušuko vėla Žmogus su skundu ir išmetinėjimu:

— Ir tu apkenti tą viską, Viešpatie!..

Ir paklausė Dievas:

— Kągi tu matai, Žmogau?

Ir atsakė Žmogus:

— Aš matau gyvenimą netekusį proto. Matau kraują, kraują, kraują... Girdžiu klyksmus, riksmus, dėjavimus. Matau kalėjimus. Matau rinkpalaikius, kuriuose parduoda žmogų... Matau bažnyčias, kuriose pardavinėja Dievą... Piktybių jūrė šoka ant savo pakraščių... Jos bangos tyška į pačias padanges... Ir tu kenti tą viską, Viešpatie!

Ir užklausė Viešpats:

— Ar matai tu tą viską, Žmogau?

Žmogus atsakė:

— Matau!..

Liūdnai ir su išmetinėjimu sušuko Viešpats:

— Ir tu kenti tą viską, Žmogau!.. [«Skomoroch».

CANA.

Gana męs ilgai klaidžiojom rūkuos,
Per ilgus amžius skurdom sielvartuos.
Gana męs baimės prikentėm nuožmios,
Ir nesulaukėm niekad pabaigos.
Gana priklausėm vilionės šauksmų,
Gaudėm šešėlius netikrų džiaugsmų.
Gana jieškojom laimės maldose,
Ir vis verguvės skendom bangose.
Gana mus spaudė užrišę akis,
Mus dvasę gaudė, nuodijo mintis.
Gana baugino karštybėms liepsnų,
Mokintus vyrus dėjo ant laužų.
Gana svajojom, jog laisvę kas duos,
Ir vis stenėjom retėžiuos kietuos.
Gana! Męs laisvę turim pasiimt,
Vargdienių rankoms liuosybė tur gimt!
Gana! Jau žmonės suprato tiesas,
Laiks terionybės išgriauti visas.
Gana! Pradėsim atskaitas daryt,
Carus ir ponus prie darbo varyt.
Kova mus gelbės, ir tik ji viena, —
Gana vergijos, gana ir gana!..

K. Rugienius.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Pirmosias dienas Dūmos darbų užjėmė pertikrinimai atstovų popierių. Demokratų daugiau už socialistus, bet jie (demokratai) gan iškrikę savo nuomonėse. Tuomtarpu socialdemokratų, socialrevoliucionieriai, Darbo Kuopa ir kitos radikalų kuopelės, — nežiūrįt į skirtumą savo programų, — parodė didelę vienybę laisvės idėjoje. Todėl doriška pajėga, socialistai viršija visas kitas Dūmoje partijas.

Tarpe pašalinių žiūrėtojų galerijose, daugelis ateina žmonių, kurie atvažiavo iš tolimų gubernijų; juos atsiuntė žmonės iš miestų ir kaimų, kad prižiūrėtų, ką jų pasiūstieji atstovai darys ir kalbės. — Akyvas tai dalykas ir pamokinantis; smagu, kad liaudė

teip karštai rūpinasi savo reikalais!

Valdžia uždraudė atstovams kalbėt ant Peterburgo gatvių ir agituot tarpe minių. Jeigu sugaus kurį atstovą bekalbant, prisakytą uždaryt kalėjiman. Teipgi radikališkųjų pasiuntinių būtai apsiausti gaujomis šnipų ir policijos; nedaleis daryt namuose susirinkimų. Jeigu kur nužvelgs agitatyviškus susirinkimus, ten policija gali išgriaut, padaryt kratą ir suimt žmones. — Tokiu būdu jau pusė burnos atstovams surakino; jau įbrukė valdžia lazda į laisvės tekinius.

Redaktorius socialistų laikraščio «Tauta», išeinančio Kijevoj, Isaakas Daniel, dabar keliauja po Ameriką. Prakalbose jisai aiškina, kad vienintėle Rusijoje su «čysta galva» partija — socialistai. Kita partija — atgaleiviai. Demokratai — tiktai koks ten politiškas sparnelis. Dūmoje viršų turi socialistai. Net ir Golovin, pirm-sėdis, simpatizuoja socializmui. Abu pirmsėdžio pagalbininku — socialistai. Jeigu Dūma gyvuos, tai socialistai pavers ją į Įsteigiamąjį Seimą. Tada bus irgi gerai. Jeigu caras įstengs Dūmą išvaikyt, tai kils revoliucija. Carą remia tik kapitalistai; jie gali suteikt pinigų ir ūrėdninkus. Bet liaudė visa stojasi prieš carą, ir armija diena iš dienos linksta žmonių pusėn.

Didelis sumišimas pakilo tarpe Dūmos atstovų, kada 15 kovo, atėję iš ryto Taurydos palociun, rado įkritusias lubas. Reikia žinot, kad to palociaus lubos yra milžiniško sunkumo; ir jeigu būtų jos įkritę dvi valandi vėliau, tai yra susirinkus atstovams, būtų didesnė jų dalį užmušusi. Kaip ne įstabu, kad lubos įkrito kaip tik toje pusėj, kur sėdi visi kairieji, tai yra valdžios priešai. Ir nors valdininkai tvirtina, jog tai buvęs netikėtas atsitikimas, vienok visur šneka, kad tai buvęs iš valdininkų pusės padarytas ant galvos atstovų suokalbis. Iki minėtą palocių sutaisys, Dūmos posėdžiams jieško kitos vietos.

Juodašimėčių ir «patrijotų» laikraščiai agituoja prieš naują parlamentą ir ragina valdžią, kad jį išardyty, nes tai esanti vieta revoliucijos kurstymui.

Maskvoje nužūdė keturis jaunikaičius, kuriuos sujėmė už gynimąsi nuo užpuolusių policijantų. Nužūdė, nežiūrįt Dūmos atstovų protestams, kurie reikalavo bylą teisingai išnagrinet.

Suomijoje eina į vietinį parlamentą rinkimai; daugybė kandidatų iš darbininkų ir net 80 moterių.

Bulgarija. Kovo 12 Sofijoje (sostapilėj) nežinoma ypata nušovė ministerių pirmininką, M. Petkov. Sako, jog ministeris nudėta su politiškais tikslais.

Rymas. Popiežius išreiškė Amerikos prezidentui Ruzvelt dėkingumą, už globėjimą katalikų reikalų Pilipinuose; nors Ruzvelt, iš katalikų atžvilgio yra eretikas, tačiau jam nusiuntė per vyskupą O'Gorman tėvišką palaiminimą. Išgirdęs, kad Ruzvelto sesuo, p. Robinzonienė [iš New Yorko] ketina atvažiuot Ryman, popiežius džiaugsmingai sušuko: «Suprantama, kad aš labai tenkinas tokia viešne: mano visos duris jai atidarytos»...

Popiežius atsiuntė Amerikos katalikams padėką, už išreikštą jam prielankumą ir jo anarkiškai kovai su Prancūzijos valdžia. Liepė melstis, nes malda esanti galingiausias įrankis atverst Prancūzijos «bedievių»...

Anglija. Atstovus Dickinson įnešė Komunų Kambarin billę, reikalaujančią duot moterims balsavimų tiesas. Bet billė tapo užmušta. Dabar moteris sufragistės labai įpyko ant parlamento ir atsižada toliau remt laisvamanius, kurie padėjo užmušt billę.

Rumelija. Čionai pradeda kilt agrariški sumišimai. Botosami apielinkėse kaimų darbininkai ir mažazemiai ėmė plėst turtingesnius ūkininkus ir dvarus.

Amerika. Kongresas užsibaigė. 2.000.000.000 dolerių paskyrė visokiems reikalams, kurie vienok yra ne darbininkų reikalai; padidino išlaidas ant armijos, laivyno; pakėlė sau kongresmėnai algas. Senatoriai ir kongresmėnai karštai sangojos, kad neužgaut

kapitalistų reikalų. Žmonėms, darbui nieko gero nepadare. Nepadare! Kaigi nepadare: dvi billes, „Amerikos Darbo Federacijos“ įneštas, ūmai užmušė. Užmušė 8-ių valandų darbo dienos billę! Užmušė billę reikalaujančią pamaikį tiesdarius injunkcijas [injunction]! Užmušė billę reikalaujančią uždraust vaikų darbą! Kongresas išsiskirstė. Dabar republikonų partija da vėla galės prieš rinkimus mulkīt žmones su savo senais melais — apie pilną valgimų krepšiuką...

Ruminija. Laikraščiai rašo, kad miestely Podihilo, nuo 14 kovo siautė baisios žydų skerdynės; visi žydų namai išgriauti ir daug išmušta žmonių. Podihilo visai netoli Rusijos rubežiaus, vos 30 mylių nuo Kišenevo.

Venezuela. Valstijoje Tashira iškilo revoliucija; veda ją jenerolas Juan Pablo Penalosa.

Turkija. Trebizonde, azijatinėj Turkijoje, 17 kovo tapė nuždytas kariumenės vadas Hamdi Pasha.

Austrija. Prasidėjo Vienoje didelis moteriškų rubsiuvių streikas; išėjo streikan 9.000 moterių ir 3.000 vyrų; reikalauja padidinimo mokesčių.

DARBININKU JUDEJIMAS SVETUR.

Ateivystė europiečių darbininkų Argentinon, per prabėgusius metus pašoko į skaitlių 260.000. Ir juo tolyn vis didinasi. Nuo 1 sausio šių metų iki kovo, sako vėl atplaukęs čielas milijonas. Pasi-didinimas ateivystės pradeda stumt žemyn darbų ir išdarbystės kainas. Tą matydama valdžia, stengiasi įstatymais susiaurint ateiviams kelius. Darbininkų klausimas smarkiai kyla.

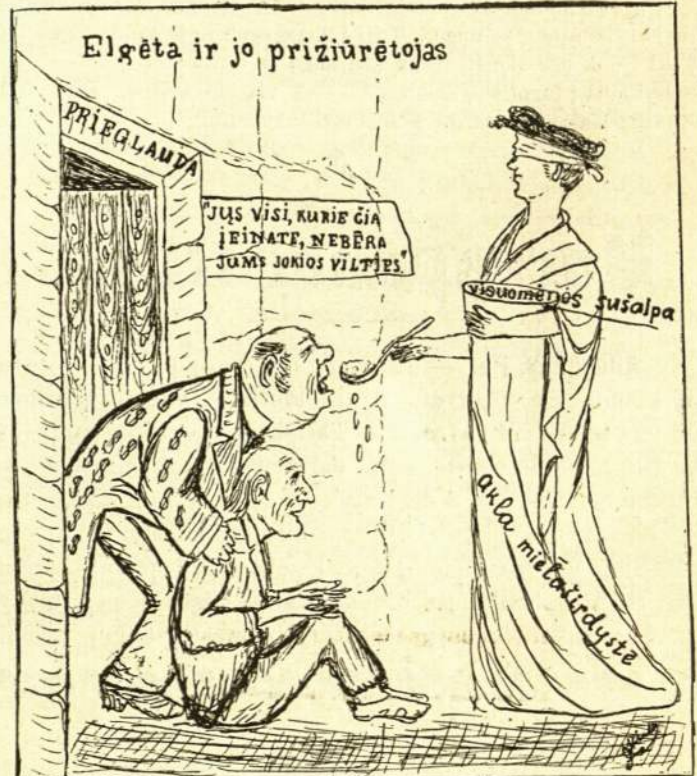
Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Miljonieriai grumoją Amerikai. Kovo 12 milijonierius Morgan ir kiti geležinkelių viešpačiai suvažiavo pas prezidentą Ruzvelt ir laikė ilgą konferenciją. Laikė tos piniguočių pašnekos išsiaiškino, jog milijonieriai labai neužganėdinti Ruzvelto taktika. Jie protestuoja prieš varžymus trustų ir sako, jeigu Ruzveltas nepaliausęs mojuot su «didele lazda» ant trustų, tai iškilęs didelis milijonierių streikas. Tas streikas būses toks, kad geležinkelius sustabdys, pabrikus uždarys, o pinigus kapitalistai kietai užraukę į savo mašines. Tada ateis visai Amerikai baisi ir didelė nelaimė: pramonė sustos ir milijonai žmonių bus įstumti į bedarbes ir badą. Ir tada milijonieriai privers valdžią, kad prieš juos nulenkų galvą ir vėla leistų jiems įstatymiškai plėšikaut po visą kraštą. — Ar toks kapitalistų streikas neišeis tik tautai ant gero, — tai klausimas. Ar ne priskubis jis kruvinos revoliucijos, kurioje liaudė amžinai išnaikis kapitalizmo tvarką!

Sumišimai Louisvilleje. Louisvillės (Kentucky valstijoje) gatvekarų streikas pagimdė rūsčius sumišimus. Kovo 11 keletas šimtų streikierių ir jiems simpatizuojančių žmonių, — pagaliaus moteris ir vaikai, — užpuolė ant karų stadalės ir kurį tik karą bendrovės samdininkai norėjo išstumt ir išvažiuot, tuoj publika sukūlė. Policija keletą areštavo. Kapitalistai pasišaukė miliciją ir žada vistiek streiką sulaužyt. — Darbininke! Tu kursai balsuoji už kapitalistų partijas, žiūrėk, kaip jos tau atmoka. Jos varo prisamdytų niekšų gaujas ir verčia kad tavo kraują pralietų!..

Vergų užlaikytojus valdžia išteisino. Užsibaigė didelė byla, traukusis čielus metus, Knoxvillės (Tenn.) ponų, kurie buvo apskūsti užlaikyme vergų. Jie (ponai) priviliodavo tolimose apygar-

dose būrius darbininkų, ir pristatę ant savo laukų dirbt, nebepaleisdavo. Tulose vietose net į pančius surakindavo. Ir ot byla užsibaigė ant naudos ponų — juos išteisino dėlei «nesuradimo prirodimų»... Suprantama, kad ponų valdžia negalėjo ponų nubaust. Bet kas su vergais? Nagi rinkimuose jie vėl laižys savo tyronų letenas. Ak jūs vergai! Geriau, kad jūsų nebūtų ant svieto. Jūs ne tik savę, bet ir milijonus žmonių balsuodami parduodate. Kada jūs perstosite laižyt savo retėžius!..

Paveikslėlis gražiai parodo, kokią rolę lošia šėdien Amerikoje ir kitur, teip vadinamos labdarių įstaigos: neturėčių prieglaudos, labdaringi susivienijimai ir draugystės. Visuomenė sudeda sušalpas, ji tiesia pilną mielaširdystės šaukštą varguoliui, jis vis patenka į gurklį įvairių valdininkų, viršininkų, prižiūrėtojų ir tt.

IŠ DARBŲ LAUKO.

¶ Spokane, Wash. darbininkai išėjo į streiką prieš «Washington Power bendrovę». Streikieriai išklįjavo atsišaukimus į gyventojus, kad nevažinėtų tos bendrovės karais.

¶ Toledo ir Buffalo duonkepiai susitaikė; kokios sąlygos, dar nežinoma. Sako, kad laimėję. Laikė streiko da septyni duonkepių savininkai, pripažino sąjungų principus.

¶ Philadelphiajį sustreikavo 5000 darbininkų mastelių (la ce) dirbtuvėse. Reikalauja pakelt mokesčius. Gaudavo ikišiolai po 2¼ cento už špulikę, reikalauja pakelt po ½ cento už špulikę. Dirbtuvių savininkai nepasiduoda, sako buvę jau nuo seniai pasirėngę prieš streiką kovot ir darbininkams nepasiduot.

¶ Louisville, Ky. 1100 geležinkelio darbininkų išėjo streikan.

Reikalauja: 8 val. darbo dienos, 25c. už valandą mokėt, 45 minu-
tų pietums, mokėt už nelaiku dirbamąjį darbą, ir tt.

¶ Portsmouth, Ohio, geležinkelių streikas užsibaigė: bendro-
vė priėmė visus streikierius prie darbo, o reikalavimus sutaikė iš
abiejų pusių išrinkti atstovai.

¶ New Yorko ir Pittsburgo mašinistų sąjunga leidžia refe-
rendumą — reikalaut 8 val. darbo dienos. Girdėtis, kad referen-
dumas pereis. Jeigu pramoninkai paskui ant to reikalavimo nesu-
tikis, tai kils streikas. Mašinistų yra viename New Yorke apie
8.000.

¶ Išymiausi Amerikoje darbininkų sąjunga — «Susivieniju-
sių skrybelininkų sąjunga». Turi į 9.000 sąnarių ir gauna algas nuo
3 iki 7 dol. per dieną. Moka į sąjungą 3 centus nuo dolerio — 2
centai eina į tarptišką sąjungą, 1 — į vietinę kuopą. Dirba nuo
stukių. Kasmet padaro į 30.000.000 skrybelių.

Korespondencijos.

Allegheny, Pa. — Pasistengimu draugų LSPA. 6-tos ir
55 kuopų, čia susitvėrė nauja tautiška, liuosa pagalbinė
draugystė, — vardu «Laisvė». Tai pirmutinė, tikrai radikališ-
ka pašelpinė draugystė, kurią dar neužgimus bombardavo ne
tik kunigas, bet net Allegheny' es «Lietuvos Sunų dr-tė» bei
šliupo «darbo socialistai». Tarpe kitų radikališkų įstatų kon-
stitucijoje yra paminėta, jog kiekvienas narys privalo prigu-
lėt į SLA. ir LSPA. bei būtina skaityt nors vieną progresy-
višką laikraštį. Trečiųjų teismas, rengimas prakalbų, uždėji-

Pustelninkas.

Vaizdelis iš Amerikos darbininkų gyvenimo.

(UŽBAIGA)

NE, vienok aš abejoju, begu tik esi darbininkas, susip-
ratęs darbininkas... Ko taip tylu! Gal taipgi nori vy-
tis auksą? Tai pirmyn!... Kas jums žmonių ašaros,
žmonių kančios... Kas kad ten kas verkia, kad ten
kas alkanas, tai vis jums niekai... Verkt! Ar tai ne gėda...
Ir kam čia jums turčiams verkt; kelias atviras: vogk, plėšk,
mušk... Kiekviena išplėšta dalis nuo kitų bus tai priedas
prie jūsų gašaus, bet nuožmaus gyvenimo. Ha! Auksas, tai
karalius visų slapybių; doleris — dolerį pagamina iš juodo
darbininkų delno. Taigi, į šalį liudnastis — reikia linksmy-
bių! Kas kad ten kas kenčia? Kas jums kančios! Tai vis
niekai. Štai jūsų kančios: darželiai, sodnai, palociai: kur pa-
sigaminat savo goslybei prispaudimais pirktas merginas, kur
jūsų kančios išsiveržia linksmoste dainose, šukavimuose, šo-
kiuose ir gerimuose... Tankiai iš tų palocių dasiekia manę
aidas linksmy balsų, atsiduodančių kvapsniu vyno ir šampa-

mas knygyno yra kitais punktais, apart mokėjimo 7.00 savai-
tinės pašalpos sergančiam. Sužeistus sunkiai, norint sužeis-
tam, dr-stė savo kaštais parsius Lietuvon. Draugai gyvenan-
tys aplinkinėse, visi privalėtų prisidėt, nes pakoleik dar ir įs-
tojimas tebėra dykai. Viso esame jau į 30 narių, pasirengu-
sių prie darbo, o kitus kviečiame. Ateinantis susirinkimas
bus 31 kovo, Enterprise National Banke, Franklin & Bea-
ver ave., Allegheny; draugai norintys pristot, galite atsiliept
ir pas sekretorių (1914 Ann st., Pittsburg, Pa.), kurs priims
užsimokėjimus mėnesinės.

Kaip ant patyčių, kada SLA. šulai atvėrė savo meilės
tulžį ir visai iškoliojo LSPA. draugus, šie sutvėrė vėl nau-
ją kuopą! Ir tu rask žmogus teisybę šioj gadynėj!..

F.J. Bagočius, «Laisvės» Sekr.

New Britain, Conn. — Čionykštė «Lietuvių Teatrališ-
ka Dr-stė» mokinasi teatrą «Paskutinė Banga» ir «Neatmez-
gamas mazgas». Minėta dr-tė atlošė savo teatrą ir Hartforde
— «Ponas ir Muzikai». Patėmijau «Kovos» 6 N rašo P.A.P.,
kad šį teatrą surengę savo kaštais pora vaikinių. Netiesa: mi-
nėta dr-tė lošė ir savo kaštais uždengė išleidimus.

J. Gerdauskas.

Pittsburg, Pa. — Kovo 3 d. buvo parengtos III-čio LS
PA. rajono diskusijos ir prakalbos. Žmonių susirinko į 120
ir užsilaikė neprasčiausiai. Kalbėjo drgg. Miliauckas, Bago-
čius ir Dubickas; kalbos padarė gerą ant susirinkusių įspudį.

no. Dasiekia podraug ir kiti aidai neperstojančio kaukimo
mašinų štai tuose kalėjimuose, kuju, tekinių... Vis aidas bil-
dėsių, užimų... Ten laukuose žiabriai aria ir linksta darbi-
ninkų strėnos. Teip, šalty ir karšty tas sulinkęs darbininkas
garuoja už kashnį juodos duonos, ir gamina jums milijonus,—
ir, vis jums mažai; kada jis badu miršta, kada jo grįčia griu-
na, — jums, latrai, geidulius užganėdjt reikia, puikybės ir au-
ksuotų saliu!... Bet, — jeigu tu esi darbininkas—vargdientis,
pasakyk ir už manę viso svieta rėdytojams—turčiams: pakel-
kit nuo savo tronų augštyn galvas ir pažiurėkit, iš kur skam-
ba aidas užimų ir šauksmų; pažiurėkit iš kur staiga vėjas pa-
putė, kurs ten didžius akmeninius stulpus palocių pradeda
plaut, — paskutinė žmonijos banga kyla... Ir, jeigu tu darbi-
ninke esi doras žmogus, glauskis prie tos bangos, kurioje tyt
veikos žmonių traukia su darbininkišku paparčiu, idant pa-
dėt galą žmonijos vargams, išgriaut stulpus, da palaikančius
latrų viešpatavimą!...

Užbaigęs tuos žodžius, senukas sėdo ant šaly gulinčio
akmens ir, nulenkęs galvą, apsverkė...

Sujudino Jurgį senuko kalba, jis dar niekados nebuvo
tokio pamokslo girdėjęs... Atsisėdo ir jis, ir uždėjęs ant se-
nuko peties ranką, pratarė:

— Aš matau, tu gailiesi, kad nesupratai savo padėjimo
pirmiau, kad veltui praleidai gyvenimą ir nestojei į eiles ko-

Nors tik vieną draugą tegavom į kuopą, vienok tikimės, jog trumpoj ateity turėsime daugiau panašių susirinkimų ir gaušim daugiau draugų. Pasibaigus susirinkimui, užmanius drg. Paulekai, susirinkusieji sumetė 6.50 revoliucijos reikalams, kuriuos pridudam drg. Širvydui.

Apgailautinas yra senų 6-tos kuopos draugų užaušimas: išsiskirstė ir niekad neateina į susirinkimus nei mokesčių moka. Draugai, kurie dar neužmiršot visai, mes Jūsų laukiame prie darbo.

F.

Bayone, N.J. — Suteikiame žinutę, apie susitvėrimą čionai LSPA. kuopos. Susitvėrė ji 21 vasario tiktai iš 5 draugų. Bet organizuojanties, iki 1 kovo da prisidėje du draugai; dabartės esam 7.

Nors maža kuopelė, bet tikimės kad gyvuos. Sutvėrėm ją prijaučiantis socializmui draugai. Susirinkimams vietos neapsirinkom, laikysim juos nepaskirtoje vietoje. Susinešt su kuopa galima ant šio adriso: kuopos rašt. J.Pauliukonis, 482 Broadway, Bayonne, N.J.

Yonkers, N.Y. — Kovo 3 atsibuvo čionai prakalbos parengtos per IV rajoną; bet rengimo lėšas pakėlė vietiniai draugai. Lapeliuose buvo garsinta, kad kalbės LSDP. atstovas, drg. P.Grigaitis, ko žmonės labai laukė, bet ant nelaimės drg. G. negalėjo pribut, tai jo vieton buvo pasiskyre draugai J.Szukys ir J.Grinius; bet šie du draugai iš savo pa-

vojančių darbininkų... Grauzia tave sąžinė, jog nieko gero žmonėms nepadarei. Dabar tik supratai, jog žmogaus gyvenimas – ne amžinas ir nemokėdamas to trumpo amžiaus ant gero suvartot – jeigu ne sau tai nors kitiems, gailiesi... Ar žinai, senel, kad tu man įdurei... Jaučiuos, kad aš lyg ką naują pradėjau matyt, – ko da kaip ant svieto gyvenu, nejutau...

— Ir kaip tai trumpas, o aiškus mokslas! Teip, senel, gali tavę kas nori kaltįt, išjuokt, bet matau, tu ne esi kaltas.. Pradėjau ir aš jaust, kad gyverimas darbininkų yra klaidinamas veidmainių, prakeiktų veidmainių, neturinčiųjų nė krislelio sąžinės ir doros. Tas kaltas, kuris suprato gyvenimą, o ne aiškino jo žmonėms, neparodė, jog dabartinis gyvenimas, nėra gyvenimas... Nerodė kelio, vedančio prie meilės artimo; nestatė krutinės prieš nevidonus; nė vienijo mislių bet padavė draugiškai ranką kankintojams... Teip, seneli, — aš esu darbininkas ir nuog šio laiko stosi su visais, kurie tiktai kyla prieš prispaudėjus; man regis, kad nesulaikys darbininkų jokia veidmainiška galybė. Man gimsta tvirta viltis, jog nebedusis mūsų gentkarties ta pavietrė, sėjama praķeiktojo aukso... Nebe...

Norėjo Jurgis da ką sakyt, bet pertraukė jo žodžius pri-siartinę visai nepatėmytai keli žmonės, su cilinderiais, bal-toms pirštinaimėmis, blizgančiais batais, užklaudami: ką jūs

pratim- (kas man gerai yra žinoma) pavėlino 2 valandi pribut į susirinkimą, kas žinoma žmonėms labai nepatiko ir tuli apleidė svetainę nesulaukę kalbėtojų.

Tas labai nedailu, kad mus draugai teip žmones vilioja; argi negeriau būtų 2 valandas pirmiau pribut, apsipazīt su publika ir kitais reikalais? Kelio valandos reikia apmąstyt pirmiau negu eini važiuot. — Bet vis ne tame dalykas; man rodos tik paprotis tą daro, nes žino kad žmonės palauks; na ar nedailu kad 200 ypatų laukia vieno ar dviejų žmonių? Rodos nemiela minėt tokį k'ausimą, bet kad man teko tankų toki atsitikimai matyt, tai negali iškęst. O tas visas eina ant visuomenės nenaudos. Žmonės susirinkę, kad ir čia Yonkerse, nepribunant kalbėtojams nežino ką veikt; buvo beke-lią klausimą tvirt kliubą; o žinoma, kokia nauda iš tųjų kliubų, jie darbininkams yra kilpa ant kaklo laike balsavimų. p. J.Rogis pasakė, kad reikia suaukaut kiek revoliucijos reikalams; žinoma tas žmogus nors turėjo gerus jausmus, bet kad neišaiškino gerai susirinkusiems dalyko, t. y. kur tie pinigai eis ir kaip jie yra kontroliuojami, tai to nesuprasdami susirinkusieji mažai ir aukavo, vos sumetė 6.04; gerai išaiškinus būtų sumetę į 20.00.

Pribuvus, nors ir vėlai, draugams J.Szukiui ir J.Griniui, šie ilgokai da kalbėjo, nurodė kapitalistų šunybes, caro ir jo činauninkų žvėriškumą ir revoliucijos darbus Lietuvoje bei Rusijoje. Nurodė, kad darbininkų išganimas yra tik susipratime ir vienybėje; todėl reikia rīstis į socialistišką organizaciją; susirinkusiems kalbos gana patiko. — Prisirašė prie LSPA. kuopos 8 nauji draugai.

Draugai ir draugės darbininkai! Gana jau mes pridir-

čia veikiate, driskiai? Teiraujaties, kaip geriau ir patogiau būtų nakties laike apiplėšt duris žmones, apvogt ką?..

— Tai, tinginiai kokie, nenori dirbt, tai po laukus valkiojasi, – pratarė koks gurkliuotas ir pilvotas buržujus.

— Et, valkatos! Na, ir priviso gi jų, – pilni kampai! Kur tik nepasisuksi, vis užsiduri ant jų. Tikėjomės nors čia nesusitikt su jais, – štai tau ir yra... – Ištarė koks tai plikalupis, su «pensne» ant nosies, ir visi nutraukė toliau, koliodami driskius...

Tie keli žodžiai lig koksai sunkus akmuo prislėgė krutines «driskių», ir valandėlę abu tyliai sėdėjo, su piktumu ir neapykanta žiurėdami į atsitolinančius baltarankius.

— Man tai nepirmiena tokios žodžius girdėt, kartais per dieną net kelis sykius teip manę pavaišina dievo laimaini žmonės...

Norėjo pustelninkas da ką sakyt, bet tuomtarpu suukė pabrinko triuba, šaukianti darbininkus ant naktinio darbo. Jurgis staiga pakilo ir, seneliui pasakęs: nepoilgo pasimatysim, – pasileido bėgt linkon kalėjimų-pabrikų...

Ilgai žiurėjo senukas-pustelninkas į atsitolinantį naują pažįstamą-prietelių, bet užbėgus jam už puikios bažnyčios kampo, pradingo vienintėlis šešėlis, kuriame jis rado šėdien jį suprantančią širdį... Nepoilgo išgirdo balsus puikios muzikės, gražios melodijos liejosi iš pakalnėj švitruojančio pa-

boime ant naudos savo išnaudotojų; pradėkime dirbt savo labui, t.y. visuomenės; dirbkime vienas už visus, o visi už vieną, o žus tyronai ir siurbikai mūsų kraujo. Tik spauskim vienas antro dešinę su meile ir teisybe, ir čiepykime sau socializmo idėjas.

K.Liutkus.

PARTIJOS REIKALAI.

Cleveland, Ohio. — Mūsų 3-čia kuopa, susirinkime 17 vasar. tarp ko kito svarstėm užmanimą dr. Graičiuno, kad «Kova» taptų išleidžiama ant akcijų. Mūsų kuopa atranda tą visai ne praktišku, kadagi laikraštis «Kova» yra partijos organu ir tarnauja partijai, o kada taptų įkurtas ant akcijų, tai būtų priverstas tarnaut akcionieriams ir, laikas po laikui taptų «Kova» akcionierių savasčia; atsiktų teip kaip kelio metai atgal atsitiko su «Susivien Lietuvių Amerikos», kur kunigai pasijutę esą «bosais» ant organizacijos, griebėsi siundymo draugų prieš draugus. manė kad Sus-mas iširs ir 4.000 dol. taps kunigų savasčia; be mažo tas neatsitiko. Mus kuopa supranta pakeltą akcijų klausimą teip: Žinome gana gerai, kad jeigu mes gyventume išteklingai, tai gal dar ne butume iki šiol prisiartinę prie sociališkių klausimų, teip kaip šios dienos smulkūs buržujėliai nenori socializmo sup-

ločiaus per atvirus langus; girdėjosi linksmus klykavimai ir dainavimai. Atnešė tuos aidus į pustelninko ausis vakarinis vejelis. Bet tas jam nebuvo malonum, jis dairėsi ir nieko daugiau nebesimatė; nebebuvo su kuom pasikalbėt apie vargus, apie sopulingą praeitę...

Saulė jau visai baigė leistiesi ant padumavusių apielinikių: Tykus vakaras. Iš rytų matyties slenka augštyn juodi debesiai. Skeliauda mėnulio ant dangaus išlindo iš po pilkų sruogų. Jau ir žvaigždutė šalyje jo pasirodė, rodos kibanti orę ir savo mirgančia akele, rodos žiūrėjo tiesiai ant išmesto iš draugijos senuko, — lig norėdama ištart: koks tu nelaimingas!...

Supilstęs senukas burnon nuo surudijusios blėkies trupinius duonos, sukramtė ir atsigulė ant savo mylimo akmens, nežinodamas, ar sulauks aušrinės šviesos... Balsas orkestro ilgai da girdėjosi pustelninkui, kuris lig padėjo auksui slėgt užnuodintą orą... Senukui pasidarė lig trošku, sunkiai užsikosėjo ir... nuo to laiko daugiau jam jau nebreikėjo siųst prakeikimus... Į kelintą dieną nuėjęs Jurgis, rado sustyrusį ir pradėjusį dvokt savo pažįstamą senelį.

Teip ir pabaigė savo dienas kankintinis «laisvos» šalies XX-ame amžiuje. Ar išpildė Jurgis savo prizadus, nebeteko man dažinot.

A.Žagaras.

rast; taigi mes didesnė pusė esame ant tiek turtingi, kad vos užsimokam į Partijos išdą mėnesinę duoklę, tai ką-gi kalbėt apie pirkimą akcijų? Akcijas pirks tiktai turtingesni draugai, tarp akcionierių atsiras tokie, katrie norės turēt didesnę tiesą prie «Kovos», negu ne akcionieriai ir, iš to gali kilt partijoje nesutikimai ir, tokiu budu aukštyn be lipdami nužengsim kelis žingsnius žemyn. Mes iš dr. Graičiuno pusės matome gerus troškimus partijos labui, bet abejojam ar partijai išeitų tas ant naudos, gal atsieitų ir dr. Graičiunui gailėtis savo užmanimo, kadagi didžiama akcionierių verstų ir dr. G. šokt pagal jų smuiką. Taigi mūsų kuopa pataria leist «Kovą» kaip ikišiol buvo leidžiama. — Su sociališkais linkėjimais ir broliškais sveikinimais, vardan 3-čios kuopos, organizatorius Ignas P.Lapinskas, 2012 Lakeside ave.

P.S. Dar kelis žodžius noriu išreikšt kaslink apgavinių apgarsinimų katrie tilpo, arba tilptų «Kovoj». Meldžiu visų partijos draugų atkreipt atydą ant garsinamų «bizniu» «Kovoje», ir jeigu pasirodys kada melagingi apgarsinimai, tai draugai gyvenanti ten, iš kur tas apgarsinimas paduotas, teiks is garsinimą ištirt ir jeigu pasirodys iš tikro melagingu, pranešt Redakcijai, ir tikiu kad redakcija tokių apgarsinimų ne priims. Kitokiu budu jokia redakcija negali žinot, ar apgarsinimai melagingi, taigi apgavingi, ar teisingi? Pakol redakcija neturi tikros žinios kaslink apgarsinimų, tai gali, manau, visokius talpint, nes tuomi pašelpa laikraščiui.

I.P.L.

So. Boston, Mass. — Kovo 3 d. 60-ta kuopa laikė susirinkimą, kuriame pakilo pas mus du klausimu. Negalėdami jų išsiaiškint, nutarėm atsišaukt į «Kovos» Redakciją, kad paaiškintų: 1) ką daryt su tokiu draugu, kuris nori prisirašyt į mūsų partiją (tariant, į kuopą), o nenori mokēt 20c, dėlto, jog jis nemoka lietuviškai, arba ir visai skaityt; todėl «Kova» jam nereikalinga; bet kuopos reikalams apsiijima mokēt po 5c.; 2) kaip kuopa turi daryt su mokestimis tokio draugo, kurs da naujai įstoja į Partiją, o mūsų organą skaito jau nuo senesnio laiko ir jo prenumerata da neišsibaigusi, kartais keletui mėnesių.

J.P. Raulinaitis.

Redakcijos paaiškinimas. 1. Konstitucijoje pasakyta, jog tiktai tas skaitosi pilnu Partijos sąnariu, kurs moka po 25c. kas mėnuo duoklės. Ta duoklė tiktai tiems draugams tėra atleidžiama, kurie negali jos užsimokēt dėlėi suvargimo, bedarbių ir šiaip biednystėn įpuolino. Duoklės mokasi ne dėlto, kad tiktai socialisto vardą per tą įgyt, bet ant vedimo socializmo agitacijos žodžiu, raštu ir tt. Todėl kiekvienas darbininkas turi žinot (katras da ne žino, tam reikia išaiškīt), kad didžiausias socialisto uždavinys yra šelpť agitacijos reikalus. Ar kas moka skaityt, ar ne moka, tai vis viena. Laisvė kiekvienam reikalinga. Ir tas tik socialistu gali vadintis, kurs kiek išgalėdamas, remia sociališkos revoliucijos darbą. Ir iš to išeina, kad nuc rėmimo agitacijos nėra liuosas nė vienas darbininkas, — išimant biednus ir neturinčius darbo.

2. Kurie yra užsimokėję už organą, kaip skaitytojai, tuos įstojant į kuopą galima paskaityt už draugus užsimokėjusius mėnesinę iki to laiko, kada jo prenumerata išsibaigia, skaitant po 20c. ant mėnesio. 5c. į kuopą privalo mokėt.

MŪSŲ NAMINIAI REIKALAI.

Kovo mėn. 5 dieną, Philadelphijos 1-mos LSPA kuopos susirinkime, drg. J.Širvydas — «Kovos» redaktorius, pranešė apie žemiau sekantį dalyką, kurį pranešam visos partijos draugų žiniai.

Dalykas yra toks. Padidinus «Kovą» — mūsų organą, nebuvo permatyta, kiek bus visoje išleistuvėje ir redakcijoje darbo. Mislyta buvo, jog du zeceriai sustatys, o vienas redaktorius surėdys. Bet pradėjus darbą, pasirodė visai kas kita. Jau pirmą numerį išleidžiant pasirodė, kad vienas redaktorius jokiū būdu su laiku «Kovos» nesurėdys. Iš tos maždaug priežasties 1 N susivėlino ant čielos savaities. Mat darbas visai ne vieno žmogaus. Tankiausiai čielas beveik numeris reikia vienam žmogui surašyt; paskui atsakyt desėtkai laiškų per dieną, kontroliuot adresai skaitytojų ir Partijos draugų, vest rokundas partijos, prenumeratos, aukų; apsteliuot popierą, rades, įvairią medegą ir tt. Žodžiu redaktorius yra redaktorium, kolekatorium, pasiuntiniu ir tt.

Dėl tos tai priežasties, tą visą permatydamas drg. A. Žagaras, — kurs buvo jau pasirengęs važiuot į Lietuvą, sumanė apsisotot prie «Kovos» redakcijos ir pagelbėt redakcijos ir išleistuvės darbui. Tą jis ir padarė. Dirbo pats savo kaštais pragyvendamas. Bet padirbėjęs porą mėnesių, pasijuto bebaigiąs sutaupytus centus, iš kurių ir kelionės išteklius buvo. Todėl apreiškė redaktoriui, jog trumpam laike išvažiuos Lietuvon.

Taigi redaktorius pranešė 1-mai kuopai, kad jis vienas prie «Kovos» darbo atlikt jokiū būdu negalės, ir 1-ma kuopa, kuriai 2-ras Susivažiavimas pavedė visos Partijos turtų ir stovio priežiūrą, nusprendė pajieškot tam tikro redaktoriui pagelbininko. Ištyrus dalyką, pasirodė, kad drg. A. Žagaras išvažiuoja dėlto, kad bijo pasilikti be cento, pritrūkt kelionei kaštų. Todėl užklausė, ar dar jis negalėtų pasilikti iki III Susivažiavimo jeigu bus kiek kas savaitę ant pragyvenimo primokama. Drg. A. Žagaras ant to sutiko — tik iki Susivažiavimo, — ir Partija kas savaitę apmokės jam po 9.00.

Komisijos nariai:

S. Mankus, Jurgis Lukoševyčius, A. Kvederas.

TARPTAUTIŠKAS ŽODYNĖLIS.

- Afera* (pr.) nesmagus prietikis; koktus užsijėmimas, veikalas.
Afirmacija (lot.) patvirtinimas.
Afiša (pr.) viešas apskelbimas; apgarsinimų lakštas.
Afonija (graik.) netekimas gerklėje balso.
Aforizmas (g.) trumpai ir brandžiai išreikšta mintis; kalbėt aforizmais, reiškia: aiškiai ir nuosaikiai išreikšt savo pažvalgas.
Afrodyta (g.) graikų pasakiška meilės dievaitė.
Afrontas (pr.) ižeidimas.
Aga (turk.) valdininkas Turkijoje.
Agatas (t.) brangus ir kietas akmuo.
Agentas (lot.) tarpininkas arba pasiuntinys atliekantis įvai-

rius paliepinimus.

Agitacija (l.) judinimai, žadinimai žmonių sąmonės prie gero ar blogo veiklumo.

Agitato (ital.) muzikėje reiškia: budriau, smarkiau.

Prie redaktoriaus privalumu.

KOVOS" 9 N drg. A. Petratis, Centro Organizatorius nurodė šiuos tuos «Kovos» redaktoriaus prasižengimus. Užimdamas pakol kas tą vietą, skaitau reikalingu pasiteisjt, nes tai daroma oficijališkai. Esą: 1) redaktoriui talpino organe kuopų sprendimus, ne per organizatoriaus rankas perėjusius; 2) patalpino «savivaliai» zecerių atsišaukimą; 3) «editorijališkas» (ariant: įžengtinis) «K» 6 N straipsnelis patilpęs kenksmingoje referendumui formoje.

Tai tris kaltybės už sykj. Nė perdaug, nė permažai.

Man vienok išrodė tada, kada «griešijau», ir dabar, laike metavonės, išrodo tie dalykai šiteip:

1. Organizatoriui reikalingi yra tiktai balsavimai. Kuopų nutarimai, — nebalsuot už referendumą, arba įnešimai atmesť jį visai, — organizatoriui nereikalingi. Jie reikalingi yra Partijai. Ir tai reikalingi nevilkinamai. Todėl aš talpindamas juos organe pasielgiau sulyg gryną liogiką ir pildydamas savo uždavinį, kaip rėdytojas Partijos organo. Nematau, kad aš bučia tame padaręs blogai. Uždraudamas organizatoriui talpjt organe kuopų reikalavimus, pereina ribas savo pareigų, nes kėsinasi ant kuopų savyvaldos. Jokioje konstitucijoje to nėra. — Neperžengiau anė ant litaros nė konstitucijos, nė susivažiavimų nutarimų, nė programo. Nebuvo man duota kitokių instrukcijų, už kurių neišpildymą galėčia but kaltinamas.

2. Zecerių atsišaukimą patalpinau, viena dėlto, kad privalėjau talpjt, kita, — reikėjo-gi Partijos draugams pranešt apie dalykų stovį. Į ką tada butų buvę panašu, jeigu zeceriai butų tą patį atsišaukimą patalpinę kituose laikraščiuose, su prierasu, jog «Kovos» redaktoriaus cenzura jų atsišaukimo neperleido? — Tiesa, kad «Kova» ne dėl zecerių, bet ji teipgi ne dėl vienos kuopos, arba išimtinai — organizatoriaus oficijališkumų. Rašiau aš C. Organizatoriui, kad tas referendumas negalimas leist patolei, pakol bus padauginta darbininkų (zecerių) prie «Kovos». Jis to partijai neišaiškino. Gal manim netikėjo. O čia jau pradėjo siųst beauginius vardus. Aš spyriau zecerius statyt, jie atsiskakė, ir atsišaukė į Partiją. Atsišaukė neperžengdami taktikos, nes tada, kada tas klausimas buvo paduotas kuopų apsvarstymui. Todėl aš čia matau ne kokią tai «nelegališką agitaciją», — kaip drg. Petratis sako, — bet reikalingą pranešimą Partijos draugams. Kas viešai esti pranešta, tas negalima vadjt nelegališku. Nelegališka agitacija referendumuose yra tai slaptas varymas jos po kuopas (NB. Drg. Petratis turbut nepatėmijo, kas varė tame klausime «nelegališką» agitaciją. Tegul perskaito 3-jų Brooklyn draugų, tilpusį «Kovos» 8 N «Atsakymą zeceriams», ras tęnai prisipažinta, kad agituoja važinėdami po rajonus...

Tas jau tai nelegališka). Nepatalpindamas zecerių atsišaukimo bučia parodęs, kad aš noriu ką tai nuo partijos užslėpt. Sako drg. Petratis: «zeceriai gali reikalaut pakelt mokestį, o ne rašinėti atsišaukimus». Bet juk aš rašiau ir dabar rašau, kad du zeceriai nebegali daugiau padaryt darbo, kiek dabar su «Kova» turi, — nors jiems ir pakeltum algą. Beto, kasgi be Susivaziavimo gali jiems algą pakelt?

3. Įžanginius straipsnius rašau teip, kaip mano protas ir galė diktuoja. Formos rašymo nebegaliu atsižadėt. Kas buvo parašyta «Kovos» 6.N-re apie referendumų vedimą, tai tas buvo be jokios mislies apie beukinių vėrdų referendumą; rašyta buvo abelnai apie referendumų budą, kuris mūsų organizacijoje ar anksčiau ar vėliau, turės but priimtas, — jeigu mės vartosime tiktai visuotinus referendumus. Kitaip, mūsų referendumi bus iš tikro nelegališki, nes jie atsibus be gero apsvartymo. Todėl prisikabinimas prie minėto straipsnelio yra bereikalingas. Turbut nesuprastas, ar su negera mislimi suprastas. Beto, tokios pretenzijos turi da ir tą savo negerą pusę, kad varžo redaktorius nuomones ir darbą. Teip išrodytų, kad kas nepatinka organizatoriui arba kuriai kuopai, redaktorius negali talpjt. Ką nors turėdamas parašyt ar patalpjt, turėtų pirmiaus pasiklaust ne savo pareigų, ne sąžinės, bet organizatoriaus ar ko kito. Išrodytų tulo pavidalo oficiališka cenzura. Vargiai koks redaktorius įgalėtų jają panešt; nes tai yra visai naujos rūšies dalykas, kurio jokia socialistų partija neturi. Gali redaktorius prieš partiją prasižengt, gali užsipelnyt net iš partijos išmetimą; bet tai tada, kada prasižengia prieš programą arba taktiką. Čia tuomtarpu to nebuvo.

Nelaimingas tas referendum, dėlei kurio tiek čia gaisenos padaryta, vistiek-gi jau partijai paduotas. Bet, vistiek — jis... eina nelegališkai: niekieno neparemtas, o daugelio atmetas. To jokia organizacija nedaro. Gal C.Organizatorius turi parėmimus? Bet tat reikėjo pranešt Partijai, apskelbiant balsavimus: kiek ir kokios kuopos parėmė. Gal vėliaus praneš? Bet jau užsidaręs to laikas. Tada ir pranešimas bus nelegališkas.

Nenoriu dr-go Petračio tuomi užgaut. Kaip visos partijos draugai, teip ir jis, teip ir aš, — norime gero savo brolių darbininkų judėjimui, norime pataikyt savo uždavinį stumt sociališkos revoliucijos keliu. Gal visi klystame? Kas žino...

Atsakiau dėlto, kad oficiališkai buvau apkaltintas. Priduriu, kad aš viską dariau ir darau, ką mano spėkos pajėgia. Daugiau nebegaliu. Negaliu nė savo taktikos mainyt, nes neesu nuomonių vertelga. Nepatinka tuliems mūsų draugams mano šurkškktumas, nesilenkimas, nepolitikavimas. Tame, prisipažjstu, esu kaltas. Bet pataisyt savęs negaliu. Girdėtis eina slapta agitacija III-čiame Susivaziavime pastatyt kitą kandidatą ant mano vietos. Bereikalo tai daroma slapta. Gali ir privalo viešai kalbėtis su partijos draugais apie tokius reikalus, reikia rašyt organe, — statyt kandidatus kad visa partija galėtų iš anksto apie juos žinot. Mano taktiką partija jau žino. Tegul tat ištiria nuomones perstatomų draugų. Gal rasi nenori draugai įžeist manęs? Bereikalo.

Duo lu socialisto ir revoliucionieriaus žodį, kad neturiu uė šėšelio gailesties savo vietai erškiečiais išklotai. Dirban, iki koliai manęs reikalavo. Kaip man bus pasakyta, kad manęs nebereikalauja, perduosiu darbą kitam.

J.O.Širvydas.

DARBININKO KRONIKA.

Nelaimingų priepuolių apžvalga praneša, kad per liepos, rugpiučio ir rugsėjo mėnesius, 1906, ant geležinkelių sužeista ir užmušta 19.850 žmonių. Vadinas pasidaugino už pirmesnius tris mėnesius ant 2.913, — nes per tuos suteriota tik 16.937. — Kokia karė gali savo aukomis susilygjt su Amerikos «ramiu, civilizuotu» gyvenimu!

Gavom pranešimą iš Bayone, N.J., kad ten susitvėrė nauja LSPA. kuopelė. Kita kuopa susitvėrė iš 14 sąnarių, Wilmingtone, Del. per drg. A. Žagaro prakalbas, 10 kovo. Paskutiniam miestely visio yra tik apie 80 lietuvių. — Pirmyn ir pirmyn!

Lietuvos laikraščiai rašo, kad išrinkti Dūmon šie nuo 3-jų gubernijų pasiuntiniai: Kauno — dr. *Gudavyčius*, bugalteris *A. Povylius*, 3 kliasų valstietis *Kupstas*, 4 kliasų valstietis *Kumelis*, ir adv. *Štašinskas* — visi 5 *socijaldemokratai*; šeštas — adv. *Abramsonas* (žydas-kadetas). Vilniaus: lenkas-atgaleivis *Venstauskis* (nuo miesto); nuo gubernijos: *Chelkovskis*, *Chominskas*, *Vankerskis* — atgaleiviai dvarininkai; valstietis *Pilenko*, baltgudis-atgaleivis ir kunigas *Radzevyčius*. Suvalkų: *Bulotas* ir *Leonas*, lietuviai-advokatai: jie pirmieviai, nors kunigai juosius pastatė.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Malonus drauge, Redaktoriau!

Noriu tamstai pranešt žmonių nuomones. Praėjusioj nedėlioj šio mėnesio (Rašyta 5. II. Red.) buvo mūsų, Bostono, socialistų susirinkimas. Buvo kalbėtojas iš kito miestelio, ir nurodė kad centras perdaug užsipuola ant tų žmonių, kurie vedė seniau socializmo propagandą, ir didelį turėjo vargą pakol paleidė į žmonių socializmo mokslą; dabar jaunieji socialistai pastatė anuos užpakalin ir paniekino už anų gerą darbą ir ištikimą triusą. Aš supratu, kad už vis didžiau žmonės papyko už šliupą; kurie yra įsimylėję į ano mokslą, tai nė maž ne nori girdėt priešingumų šliupui, ir marina mūsų organizaciją. Malonus draugai, ar ne galėtum kaip nors padailint (ar apipešt? Zec.) šliupą, kad biskį pakelt ano mokslą ir pasistengt surydyt jį su kunigija, kad jis pradėtų vėl vest propagandą prieš tikėjimą; tada socialistų partija gerai galėtų pasinaudot; ir dabar pagal šliupo mokslą viską gali kalbėt žmonėms; bet kaip tik kas nebepatinka žmonėms, tuojau ir suverčia viską ant šliupo; ir žmonės nieko nesupranta, mislija, kad tikt vienas Szliupas toks pagonas.

Dar aš tamstai prancšu, kad kožno vieno pasakų neimtumei į atydą, nes daug ir pameluoja: yra tokių socialistų, kurie nori tiktai pasigirti, ištauzija daug neteisybių, apkalba bereikalo apie tikrus partijos darbininkus, kurie yra darbavę sis revoliucijos ir socializmo labui. Kaip aš girdėjau, be kokio reikalo ir neteisingai nori apšmeižt drg. Paltanavyčių, buk jis bėgiojęs pas Bostono kriaučius ir prikalbinėjęs žmones, kad neitų ant apvaikščiojimo 22 sausio. Toks žmogus yra tikras melagius, kas tokias kalbas gali išmislyt; kaip aš suprantu revoliuciją ir pasižjstu su jaja, tad Paltanavyčius ne tiktai socialdemokratas bet tikras revoliucionierius ir gali kožnam parodyt savo darbą; jis myli revoliucionierius ir priima annos. Pats darbavosi dėl rovoliucijos kada atvažiavo Gotkis į Bostoną. Kas buvo pirmu priėmėju, ar ne Paltanavyčius? Ir kaip gražiai priėmė, kad džiaugės visas Bostonas. O dabar melagiai nori apšmeižt gerą mūsų draugą; ir dar sako, kad buk kokios bobelių draugystės nepagyry; juk tas ne teip svarbus daiktas, ir nėra ką perdaug girt; socialdemokratai ir scocialistai revoliucionieriai mažai tesirupina apie miru-ius, – dabar jie uc turi laiko su tokiais durbais už-iiimt, ir nėra ko pykt bobelių draugystei, ir apkalbinēt nereikaliningai žmones. Męs pakol esame gyvi, turim rupintis apie pagerinimą savo gyvenimo; dabar męs matom, kad nėra kito kelio, kuriuom męs galėtumēm išeit iš tos nelaimės, kaip tiktai socializmą, tas tiktai gali mus išgelbēt; o kitos partijos ir visokios draugystės, yra teip kaip supuvę kriukiai suluošėliui pasiremt; bet kaip tikt jis keliasi, tuojaus kriukis – pusiau, ir luošas krinta vėl ant žemės; ir nuo tokių lazdu dar didžiau sugadina sau sveikatą. Ar galima yra tokias lazdas girt? Aš misliju, kad nē vienas nepagirs, ir visi sakys, kad – apgavystē su supuvusioms lazdomis vaikščiūt. Socialistų partija praša labai nuolankiai, kad anų niekas neapšmeižtų, nes męs nē vienam nieko blogo nedarom, ir neužiēmam tuščiomis kalboms. Dėl socialistų galite dirbt ir tvert, kokios tikt jums patinka, draugystes.

Malonus draugai! Prašau tamstas, patalpint tą mano pranešimą, apie neteisingą apšmeižimą Paltanavyčiaus. O su Szliupu, kaip tamsta nori, teip. Szliupas lygus Gaponui – veidmainys: mokina teisybę, o potam eina spavednės ir priēma tešlą nuo Alek. Burbos. Męs Rusijoje jį turėjom už didžiausį profesorių, skaitēm jo dienas ir adynas, kad jis taip gražiai buvo išrokavęs; aš da tada buvau Liepojuj; jis parashē, kad 20 metų nepraeis, kaip tie visi aukštabokščiai ir šventinyčios paliks tvartais dėl kiaulių. O dabar ans tokį šlovingą savo mokslą mina pats po kojų, už keletą doleriu kunigas aną nuperka. Ok tu seneli Szliupai! Tu gali nuo kunigėlių ir dolerius suimt ir vest savo propagandą, kaip vėdei seniaus; tada pakeltum tavo šlovę atgal.

Boston, Mass.

Pacevyčius.

Redaktorius «Amen». Apie drg. Paltanavyčių su laiku ir teip išsiaiškįs. Geriausiai, kad jis pats nuosekliai išaiškįtų dalyką ir parodytų, ar jį apšmeižē, ar teisybę pasakē. Kaslink Szliupo, tai redaktorius jo «mokslo» neapsiima bepa-

dailīt, nes jis pats (Szliupas) jį nuolatos teršia. Męs, kareiviai ant lauko kovos už laisvę, neužiēmam dailinimais ypatų, – anot drg. Pacevyčiaus, neturim laiko. Jeigu Szliupas velija gero lietuviams darbininkams, niekas jam neužiēša lupų kalbēt per laikraščius į žmones. Jeigu jis tyli, ir jeigu pravēręs lupas (kaip Pittstone, Waterbury) ima koliot revoliucijines partijas ir revoliucionierius, tai butų didelē darbininkų kvailybē verkt teip nupuolusio žmogaus. Istorija jam yra teisdarys, o ne męs. Tokio «mokslo» niekas neišdailįs, kaip surudijusio gelžgalio nieks nebegali padaryt nauju. Bereikalinga baimē, kad dėl vieno žmogaus turētų sustot žmonės žengę pirmyn. Kiekvienoje socialistų partijoje radosi kulvirėjų. Ar sugriuvo partijos? Ne.

Biblijografija.

«Vaikų Draugas». Sutaisē ir išleido P.Mikolainis, Tilžėje, 1905. Pustl. 64.

«Viestnik Žizni», dvisavaitinis rūsų soc. dem. laikraštis, storose knygutėse. Kaina metams, užsienin 10 rub. Adrisas: «Viest. Žizni», Nevski 102, kv. 37. Peterburg, Russia.

«Prie liuosybės», didelis, spalvose pieštas paveikslas, perstantis uždirimą valsčiaus raštinės per revoliucionierius 1905 m. Adrisas: Lithuanian Art Association, Bx 133, Shenandoah, Pa. Kaina 1.00.

MŪSŲ ŽIGUNĖ.

Iėjo šie raštai: Komitetas LSPA. 40-tos kuopos «Atsišaukimas į Mass. valstijos LSPA. kuopas». P.Posmyla «Nelaimingas» [feljetonėlis]. A.Petratis «Dėlei — Da apie mūsų referendumus». Socialisto Vaikas «Kas man iš šio balto svieto» ir «Miela šalis kur kraštas Lietuvos» (eilės). Easton, Pa. LSPA. kuopos «Atsišaukimas į CK. ir visos partijos draugus». P.Trein. «Prie šviesos upelio», «Vargdienis» [eilės]. R.Kent «Snaudę, kunigai, nustokit» [eilės]. J.Šupaila «Kur mūsų tėvynė» (eilės).

Žinutės [kaip kurios su aukomis]: Hartford, Jersey City, New Britain [2], Baltimore, New York, Bayonne, Worcester, Yonkers, Wilmington, Easton, Grand Rapids, Wilkes Barre, Ambridge, Brooklyn, Seranton.

Pasarga. Šios žinutės da netilpo — teip pasitaikē, kad vis mažai vietos bepaliko. Tilpssekančiuose NN. Meldžiame gerbiamus mūsų korespondentus, kad aukautuojų vardus rašytų ant atskirų lakštų.

Laiškai Redakeijon: Paltanavyčiaus, Grigaičio, Bagočiaus.

Partijos reikaluose: Hartfordo kuopa.

KRASOS DĖZUTĖ.

A. Mozūrai. — Tamista nesupratote 9 N «Kovos» atsakimo: viršutinėj eilutėj buvo atsakyta draugui Z. Jank. (tokia pavardē), kad jo eilutės «Mylėk artimą savo» netilps. O Tamsta, kitoje eilu-

tėj gaudamas atsakimą, supratai teip: kad redakcija T-tą išvadina yankiu ir liepia mylėt artimą savo... Nurodėm Tamistai atsakimą dr-gui Jank., kad ir T-tos eilutėms toks pat likimas, t.y. netinka. — Gražiname.

Dr. J. Saurusaičiui. Kliubų ar draugysčių, nepriklausančių

14 prie partijos, apgarsinimai nesigarsina «Kovoje» už dyką, nors kliubose ar dr-stėse ir būtų keletas mūsų draugų. Pagal dabar užvestos mūsų administracijoje sistemos ir susivažiavimų padavadijimo, tiktai kuopų susirinkimai ar prakalbos garsinosi už dyką.

APGARSINIMAI.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Philadelphia, Pa. 11.60. Yonkers, N.Y. 3.80. Chicago, Ill. 4 kp. 8.00. Wilmington, Del. (nauja kuopa) 3.20. B.Gramba, Ambridge, Pa. 60c. P.Brajis, ten pat, 20c.* So. Bethlehem, Pa. 6.50. Brockton, Mass. 9.60. Pana, Ill. 2.80. Wilmerding, Pa. 7.40. Pittsburgh, Pa. 10.80. Chicago, Ill. 4 kp. 8.00. Newark, N.J. 8.80. Bayone, N.J. 1.40. New Britain, Conn. 14.40. Cleveland, Ohio 2.00. *Prenumerata:* P.Norkus, Easton, Pa.; Mrs. K. Degutis, Du Bois, Pa.; Liet. Lenk. Kliubas, Naugatuck, Conn.; J.Valaitis, Shenandoah, Pa.; J.Stalioraitis, Brooklyn, N.Y. — po 2.00. F.Masurkevčius, Pringle, Pa. (sub.kor.) 2.50 S.Jakutis, Kenosha, Wis.; J.Bakunas, Red Lodge, Mont.; J.Corley, Merryville, La.; M. Juodsnukis, Phila., Pa.; M.Natkevčius, Marlboro, Mass.; J.Navačionis, Hudson, Mass.; M. Prapiestis, Shenandoah, Pa.; A.Jokubauckas, Gardner, Mass.; J.Petrauskas, Austen, W. Va.; P.Stakulis (Lietuvon) — po 1.00. K.Ambrozevyčius 70c. ir J.Gaubis 40c. — Newark, N. J.* F.Dulskis (Lietuvon) 2.00. Pavieni «K.» NN: A.Stanelis, Newark, N.J. 1.50, A.Diržulaitis, Brooklyn, N.Y. 46c. J.Ūlinskas, Wilkes Barre, Pa. 26c. Viso 126.92. Buvo 164.20 Viso 291.12

Išleidimai:

Redakcijos reikalai: krasos ženkl. 1.00. Plunksnų 60c. Tekniška «K.» dalis: Sustatymas 18.00; redakcijos pagelbininkui 9.00; spauda 13.60; išsiuntin. 2.30; apgarsinimas «Vilniaus Žiniose» 1.00; ekspresas 1.50; važinėjimai 32c. — Langui uždangalas 1.10. Už 12 mėnesių apžiūrėjimas raštinės ir spaustuvės, abrusai zeceriams ir plovimui 3.55. Nupirkta dabar partijos abrusai 45c. Literų svaras 75c. Mokestinių ženklelių 5.000 — 5.50. Viso 58.70 Iėjo 291.12 Išėjo 58.70 Lieka 232.42

„Kovos“ Fondas:

Wilmerding, Pa.: J.Valieckas 50c. J.Valieckaitė 25c. Viso 75c Buvo 328.04. Viso 328.79 LSPA. Centro Išdininkas T.Andziulaitienė

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Yonkers, N.Y. nuo prakalbų 3 kovo

5.94

Braddock, Pa. nuo Dubidko prakalbų Liet. Kliube: K.Levonavyčius, B.Kondratavyčius, A.Keršis, K.Kiršėnas — po 25c. Smulkesnių 65c. Viso (išim. 5c. pers.) 1.60 So. Bethlehem, Pa. per Ličkūnūtės vestuves sumetė lenkai [3.35

New York, N.Y. nuo prakalbų Liet. Uk. Kliubo: J.Ancevėčius, J.Navikas, V.Gibžauckas, J.Danielius, J.Jukelis — po 1.00. V.Navikas, J.Kurtinaitis, M.Kaminskas, V.Mikolainis, J.Saurusaitis, P.Stačiokas, A.Juška, P.Ambrasas, K.Malnelis, Sungaila — po 50c. F.Laukaitis 45c. J.Lelešius, J.Vitkus — po 30c. J.Zakarauckas 20c. J.Skučas 27c. M.Semaila, M.Lietuvni-kiūtė, P.Sinkevčius, A.Petruška, K.Zmajauckas, J.Danielius, P.Mikalauckas, M.Brigaičiūtė, A.Gudinas, A.Maurukas, A.Gabrys, V.Gendvila, J.Draskinis, P.Navickas, J.Bliuvus, K.Čiuberkiš, J.Tamašauskas, V.Grinius, D.Čalkis, S.Jankus — po 25c. K.Cėplys 20c. J.Sakinis, P.Peckis, V.Lelešius, D.Jankus, J.Rameika — po 10c. V.Skučas 5c. Viso (gauta) 18.10 Springfield, Ill.: V.Brundzios dukterė krikštynose: V.Cer-ntauskas, A.Čižikas, K.Gediminas — po 1.00. T.Galinis, T.Voet (anglas), A.Kišielius, J.Marma, J.Tačeliauskas — po 50c. A.Ukelis, J.Brundza — po 35c. A.Lingis, V.Urbonas, Jleva Lingie- nė, — po 25c. M.Čivinskienė 10c. Viso 7.05. Prakalbose 24 va- sario: S.Katkevčius 1.00. T.Galinis, J.Raulinaitis, J.Grigale- vyčius, J.Gvazdinskas, J.Jonikas, P.Gudauckas, J.Gugas — po 50c. J.Brundza 30c. J.Žvingila, J.Karaška, B.Lagūnas, L.Joni- kas, J.Tačeliauskas, J.Marma, J.Klembauskas, J.Viliončikas, A.Ukelis — po 25c. A.Pučiūtė 10c. Viso su pirmaisiais [išėmus svetainės kaštus ir kankinimus] 7.03 Jersey City, N.J. V.Dumčius, P.Vosilius, Ambraziejus P. Biskis, B.Stavickas, M.Sobolenckas J.Vitkauskas — po 50c. Dap- kunas 30c. D.Selkis, P.Jusaitis, A.Svotelis, J.Slavickas, J.Dra- skinis, A.Juska T.Avulis, S.Slavickas, J.Kačergis, J.Akstana- vyčius, A.Reklis, K.Ilinca, S.Jankus — po 25c. Smulkių 25c Viso [gauta] 7.00 Hartford, Conn.: J.Gudaitis, V.Trinka, U.Namavyčius, U. Namavyčienė — po 1.00. A.Zieka, B.Gudaitis, K.Kačinskas, S. Bakanasis, M.Kialienė, A.Budinikas, A.Dzezenis, J.Tamošiu- nas — po 50c. J.Janusavyčius 30c. K.Ražiuniūtė, O.Uhuškiūtė, L.Stakauskas, B.Salaveičikas, S.Jokubauskienė. M.Prapoliu- niūtė K.Augustinavyčius, J.Tamošiuonas, J.Kraučiuonas, J.Dani- sevyčius, J.Vaitulionis, P.Pisasinskas, D.Sabalaiuskas, K.A- pulekis, K.Somkus, V.Žilinskas, J.Vielulis, J.Viknialis, J.Sen- kus, A.Pajovič, K.Kokonskis — po 25c. Viso (gauta) 15.33 Buvo 298.47 358.82

Aukos Kankintiniams.

Springfield, Ill. 7.30 Buvo 14.65 Viso 21.95

Aukos raštininkui.

J.Raulinaitis, Springfield, Ill. 25c.

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieskau Povilo Vainausko iš sodžiaus Kė- relių, kuris gyveno New Yorke, N.Y. Jis pats ar kas kitas teiksis duot žine šiuo adresu: PETRAS PETRONIS, 129 Joseph Ave. Rochester N.Y.

Philadelphijos draugams.

Pranešame visiem Philadelphijos lietuviam,

kad 1-ma LSPA. kuopa nusamdė salę diskusi- joms, po No 513 So. 4-th str. Atsibus nedėlios dienoms nuo 1-mos val. iki 6-šių vakare. Visi draugai socialistai užprašomi lankytis kas ne- dël ir atsivest kuodaugiausiai savo pažįstamų.

LSPA. 1-mos k. KOMITETAS.

ADRESAI

Liet. Soc. Part. Am. Centro Komiteto:

Organizatorius A.Petratis, 397 N. Front str. Grand Rapids, Mich
Sekretorius susin. K. Rutkus, 1418 So. 2-nd st., Philad. Pa.
Sekret. turty — P.Bukšnaitis, 141 Washington st., New York, N.Y.
Išdininkas — T.Andziulaitienė, SE Cor. 12th & Ritner st's Philad. Pa.
Knygius — A.Bernotas, 1418 So. 2-nd str., Philadelphia, Pa.

AGENTAI „KOVOS“.

M.A.IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st.	Philadelphia Pa.
E.FROOMES, 73 Grand str.	Brooklyn, N.Y.
J.GERDAUSKAS, 54 Lafayette st.	New Britain, Conn.
F.NARVYDAS, 544 W. 49-th str.	New York, N.Y.
J.STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st.	Allegheny, Pa.
A.STANELIS, 74 West st.	Newark, N.J.
J.ULINSKAS, 284 Moyallen st.	Wilkes Barre, Pa.
J.ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave.	Springfield, Ill.
J.ŽEMAITIS, 824 Bank st.	Waterbury, Conn.
J.RAULINAITIS, 25 W. 2nd st. (room 21)	So. Boston, Mass.
K.LESEVYČIUS, 60 Wells st.	Hartford, Conn.
Ch. MAJAUSKAS, Box 413.	Westville, Ill.
B.Kondratavyčius, Box 659	Wilmerding, Pa.
J.Petrikis, 1514 Ross ave.	Scranton, Pa.
J.Vaitkevychė, 40 Walnut st.	New Haven, Conn
J.Jasulevyčius, Bx 6	Minersville, Pa.
P.Naudzius, Bx 342	East St Louis, Ill.
A.Ramanauckas, 122 Essex st.	Lawrence, Mass.
M.Glinskis, 989 Bank st.	Waterbury, Conn.
M.Rasimas, 1701 N. 10-th st.	St Louis, Mo
A.Levendauskas, Box 336	Naugatuck, Conn
A.Diržulaitis, 155 Metropolitan av.	Brooklyn, N.Y.
A.Baltušaitis, Box 83	Shenandoah, Pa.

„Kova“

Išsina kas pėtnyčią. Prenumerata į visas dalis svieto:
metams \$ 2.00
pusmečiu \$ 1.00

Apgarsinimų prekė:
sykį colis 50c.; colis per mėnesį, 1.00; colis per metus, 10.00.
Sinncliant raštus, pinigūs ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, reikia adresuot:

„KOVA“

1418 So. 2-nd Str., PHILADELPHIA, PA.

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J.O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world, 2.00;
Six months „ „ „ „ „ 1.00
Advertisement rates on application.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2 ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

**Ant Akmenu
Railroad Laikrodėlis**

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur vartojamas geležinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m

Šį laikrodėlį pasiūsiame C.D.O. ant kiekvieno adreso, su pavėjimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimokėk expresu \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai gražų lencitėlį su kompasu dykal.

**EXCELSIOR WATCH CO.,
1036 Milwaukee ave. Chicago.**

VIENTATINIS LIETUVIŠKAS

SALIŪNAS

JULIUS CALMIN

Visoki skanūs švieži gėrimai: alus, degtinė, vinas, likerai; puikūs cigarai.

400 Mechanic st., Camden, N.J.
Bell Phone, 568—x E. Phone, 1033—A.

Lietuviu Gydytojas

A.L. Graičunas, Ph. G.M.D.

3202 So. Halsted st., kampas 32-ros gatves, Chicago, Ill.

Lietuviai, nesiduokit save apgaudinėt visokiems profesoriams, specialistams ir šundaktariams, pas kuriuos tik pinigūs sukūsite, o sveikatos ir teisingos rodos negaunate. Jei sergi kokia liga, eik pas Dr. A.L. Graičūną, jis duos tau teisingą rodą DYKAI ir pasakys, ar galima išgydyt ir kaip ligai gydymas trauksis. Dr. A.L. Graičūnas nesuvadžiojo nei vieno ligonio ir is pirmo pamatymo pasako, ar ligonis išgydomas, ar ne; kurį apsilaima išgydyt, išgydo greitai ir už mažą užmokestį.

Už sužeistus visada užstoja ir kompanijų agentai nenuperka manęs. Sužeistiems prie darbo, karų, geležinkelių ir t.t., suteikia greitą pagalbą ir rodą.

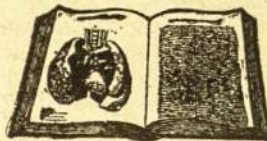
Gydo visokias ligas: vyriškas, moteriškas ir vaikų ligas. Valandos priėmimo ligonių kasdien ir nedėlioms: Nuo 8 ryto iki 10 val. vakare.

Telefonas 7399 Yards.

EXTRA!

nauja didele

daktariška

EXTRA!

lietuvišką

KNYGA

VADOVAS IN SVEIKATA.

Trečių kart atspaudinta ir vel 50 tukstančiu egzemplioru. Parašyta Profesoriaus Dr. E. C. Collins M. D. trečias atspaudinimas, su daug nauju pridėjimu ir pnuatesniu paaiškinimu, apie visokias ligas ir kaip buti sveiku ir laimingu, — pripildita per: **DIREKTORIŲ Dr. COLLINS MEDICAL INSTITUTO.**

Toj naujoj knygoj — teipat yra daug koleravotu paveikslu, perstatant visas paslaptis subudavojimą žmogaus kuno ir orgaus vidurines sistemas; teipat ir kudiki motinos viduriuosę nuo minutes prasidėjimo iki užginimo, vienuolika permannose ir augimą viduriuose. Toj knygoj yra daug slapybiu atidengimo labai akvyu žiniu, apie lytišką susinesimą; apie ką dar iki šiol nieks taip aiškiai ir atvrai, neatidenge ir nepaaiškino lietuviškai.

Tą Dideji Naujoji knyga „VADOVAS IN SVEIKATA“ nors kastoja 45 cen. bet kuris atsius 10 cen. stämpoms už prisintimo kaštus ir savo adresą, tai ji, bus prisuista kožnam; kaip vyrams taip moterims, sveikiems ir sergantiems, visiems yra labai naudinga, tą knyga. Kas ją perskaitys (kurie yra didumo per 200 dideliu lapu) ne tik mokes kaip buti sveiku ir laimingu, bet ir daktariškai mokliškai apsišvies. Tie ką jau dabar serga o nori buti sveikais, bet be geru Doktoru ir vaistu negali but išgyditi, — tai Dr. E. C. Collins Medical Institute, apart paties Profesoriaus yra daktarai Specialistai ant kožnos ligos ir geriausi išrasti vaistai Instituta Labatorijoje; su kuriais nieks negali susilygint ir aprašant ligą per gromatą arba atėjus in Ofisa, kokio vardo liga nebutu, tampa be apsirikimo išgyditi, jeigu liga yra dar išgydoma — kaip vyrai taip ir moteris. Atejas in Ofisa arba rašant tik lietuviškai geriause išreikšt savo jausmus ir nesveikuma. — Vaistus išsiuincia per Expressa. in visas dalis Amerikos Suvienytu Valstiju, Canada, Mexica, Europa ir kitas dalis pasaulis. Rašant adresuok:

Dr. E. C. Collins Medical Institute,

140 W. 34th St.,

(netoli Broadway)

New York, N. Y.

Ofiso Adinūs: nuo 10 iš ryto iki 5 po piet, Šventoms dienoms nuo 10 iki 1 po p, ir vakarais: Utarike, Seredo, Ketverke ir Petnyčioj nuo 7 iki 8 adinai.

Atkreipiu atydą savo draugų ir vientaučių lietuvių, kad męs apturėjome dabar didžiausį pasirinkimą

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

DIDŽIAUSIA ŠAKROVA OVERKOČIŲ VISOKIOSE PREKĖSE

NAUJAUSIOS ŽIEMINĖS MADOS.

Viską tą parduodam labai prieinamoj prekėj.

Prosinam vienus metus **UŽ DYKAI!**

L.Freedman & Son.

VIENA PREKĖ

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

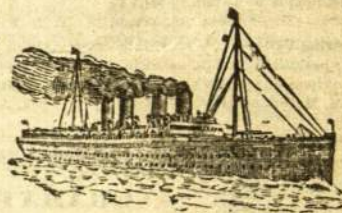
Kampas South ir 4-tos.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka

Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiuincia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valetijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.